Sportimpuls, meting 2014

Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpuls-projecten uit de eerste en tweede ronde

Kennispraktijk
voor sport, onderwijs & gezondheid

mulier instituut
sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

Colofon

Titel

Sportimpuls, meting 2014
Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpuls-projecten uit de eerste en tweede ronde
© 2014

Auteurs

Astrid Cevaal*
Eralt Boers**
* Mulier Instituut / ** Kennispraktijk

Mogelijk gemaakt door:

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

Met dank aan:

De betrokken projectleiders en/of samenwerkingspartners die hebben deelgenomen aan de interviews en aan Ine Pulles* en Alien van der Sluis** voor het meewerken aan dit onderzoek.

Mulier Instituut
Sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek
Postbus 85445
3508 AK Utrecht
t 030-721 0220
e info@mulierinstituut.nl
i www.mulierinstituut.nl

Kennispraktijk - voor sport, onderwijs en gezondheid
Horapark 4
6717 LZ Ede

e info@kennispraktijk.nl
i www.kennispraktijk.nl

Inhoudsopgave

1.	**Inleiding**	**7**
1.1	Sportimpuls	7
1.2	Doel onderzoek	11
1.3	Onderzoeksvragen en -opzet	11
1.4	Leeswijzer	12
2.	**Beschrijving onderzoeksgroep**	**13**
3.	**Bevindingen Sportimpuls-projecten**	**17**
3.1	Aanvraagprocedure	17
3.2	Menukaart Sportimpuls	20
3.3	Verloop projecten	23
3.4	Succesfactoren- en faalfactoren	32
3.5	Borging projecten	34
4.	**Conclusies en verbetersuggesties**	**39**
4.1	Aanvraagprocedure duidelijk, maar voor verbetering vatbaar	39
4.2	Projectverloop naar tevredenheid	40
4.3	Onzekerheid financiële borging	41
5.	**Literatuur**	**43**
Bijlage 1 Criteria Sportimpuls 2012		**45**
Bijlage 2 Criteria Sportimpuls 2013		**49**
Bijlage 3 Ronde 1- Gespreksleidraad uitvoerders/ aanvragers Sportimpuls		**53**
Bijlage 4 Ronde 1- Gespreksleidraad partners Sportimpuls		**55**
Bijlage 5 Ronde 2- Gespreksleidraad uitvoerders/ aanvragers Sportimpuls		**57**
Bijlage 6 Ronde 2- Gespreksleidraad partners Sportimpuls		**59**

1. Inleiding

In 2012 is het programma Sport en Bewegen in de Buurt (SBB)[1] gestart, waarvan de subsidieregelingen 'Sportimpuls' en 'Buurtsportcoaches', onderdeel zijn (De Jong, Van Lindert & Van der Poel, 2013). In de voorliggende rapportage wordt alleen ingegaan op Sportimpuls, waarmee lokale sport- en beweegaanbieders tot en met 2016 in staat worden gesteld met kansrijke interventies meer mensen te laten sporten en bewegen.

Het Mulier Instituut en Kennispraktijk hebben in 2014 kwalitatief onderzoek gedaan naar de bevindingen van lokale projectleiders en samenwerkingspartners van de Sportimpuls-projecten. Waar in de vorige rapportage (Cevaal & Van der Sluis, 2013) slechts de bevindingen en resultaten van projecten uit de eerste ronde[2] centraal stonden, is in deze rapportage informatie van projecten uit de eerste en tweede ronde[3] verzameld, inclusief informatie over projecten die binnen de regeling 'Kinderen Sportief op Gewicht' vallen.

1.1 Sportimpuls

'De Sportimpuls is een subsidieregeling die lokale sport- en beweegaanbieders financieel ondersteunt bij het opzetten van activiteiten die als doel hebben meer mensen te laten sporten en bewegen. Doelgroepen zijn mensen die niet of nauwelijks sporten en bewegen. De wensen en behoeften van deze potentiële sporters vormen daarbij het uitgangspunt. Bij het ontwikkelen en aanbieden van sportactiviteiten is samenwerking essentieel. Samenwerking tussen sport- en beweegaanbieders onderling, en tussen sport- en beweegaanbieders en gemeenten, onderwijs-, welzijns- en zorginstellingen, en verder GGD's en het bedrijfsleven.'[4]

De reguliere Sportimpuls beoogt: (1) vraaggestuurd lokaal sport- en beweegaanbod op maat te stimuleren en (2) een hogere en structurele fysieke sport- en beweegdeelname te bevorderen.

Met de Sportimpuls wordt sport- en beweegaanbieders de mogelijkheid geboden om sport- en beweegaanbod in de eigen buurt aan te bieden. Zij kunnen in de periode 2012 tot en met 2016 een Sportimpuls-subsidieaanvraag indienen, mits de beoogde activiteiten zijn gebaseerd op het bestaande aanbod op de Menukaart Sportimpuls en kan worden toegelicht hoe dit aanbod wordt vertaald naar de lokale situatie. Karakteristiek binnen deze regeling is de voorwaarde dat de lokale vraag leidend is. Met

[1] http://www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2011/05/19/beleidsbrief-sport-sport-en-bewegen-in-olympisch-perspectief/beleidsbrief-sport.pdf. Bekeken op 22 augustus 2013.

[2] Projecten uit de eerste ronde hadden een looptijd van 1 september 2012 t/m 1 september 2014. In deze rapportage worden ze ook wel als 'projecten 2012' geduid.

[3] De projectperiode van ronde 2-projecten is van 1 september 2013 t/m 1 september 2015 en de eerste KSG-projecten zijn in september 2013 gestart en hebben eveneens een looptijd van twee jaar. In deze rapportage worden ze ook wel als 'projecten 2013' geduid.

[4] Bron: www.sportindebuurt.nl, bekeken op 22 september 2014.

andere woorden: de beoogde activiteiten dienen vraaggericht te zijn, niet aanbodgericht. Daarnaast stimuleert het SBB-programma om activiteiten uit te voeren die in (lokale) samenwerking tot stand komen. Op het aanvraagformulier moeten sport- en beweegaanbieders samenwerkingspartners vermelden en ondertekende intentieverklaringen voor een samenwerking bijvoegen. Een derde belangrijk aspect is de borging van het project. Na de projectperiode moet het project (financieel) zelfstandig kunnen worden voortgezet. De sport- en beweegaanbieders dienen aan te geven hoe de borging gestalte gaat krijgen.[5]

Binnen de Sportimpuls spelen de gemeenten een belangrijke rol. Voor een aanvraag is draagvlak vanuit de gemeente gewenst, onderbouwd met een buurtactieplan.[6] De aanvraag-, toewijzings- en verantwoordingsprocedure loopt via ZonMw. ZonMw is ook de partij die de subsidie verstrekt. NOC*NSF draagt zorg voor het inhoudelijke kader van de Sportimpuls. Beide organisaties werken nauw samen met het Nederlands Instituut voor Sporten en Bewegen (NISB). Voor de tweejarige projecten die in 2012 en 2013 zijn gestart, kon een bedrag tussen de 10.000 en 150.000 euro worden aangevraagd. In 2012 was hiervoor in totaal 11 miljoen en in 2013 ongeveer 10 miljoen euro beschikbaar.[7]

Programma 'Kinderen sportief op gewicht' (2013)

Naast de reguliere Sportimpuls is vanaf 2013 jaarlijks 2 miljoen euro beschikbaar voor het programma 'Kinderen sportief op gewicht (KSG)'. Het kabinet heeft extra maatregelen genomen om overgewicht bij kinderen te voorkomen (ZonMw, 2013). Via KSG worden lokale sport- en beweegaanbieders en organisaties uit de gezondheidszorg ondersteund bij de ontwikkeling van sport- en beweegaanbod voor kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 4 jaar en/of jongeren van 12 tot en met 18 jaar met overgewicht of obesitas. Hiervoor is jaarlijks 2 miljoen euro beschikbaar gesteld (De Jong et al., 2013).

Op hoofdlijnen is de werkwijze van KSG vergelijkbaar met die van de reguliere Sportimpuls. Binnen KSG moeten lokale sport- en beweegaanbieders in hun projectopzet echter gebruikmaken van bestaande kennis door toepassing van de bouwstenen:

- samenwerking tussen sport en zorg;
- ouderparticipatie en opvoedingsondersteuning;
- sport- en beweegaanbod.

Een en ander moet resulteren in een hogere duurzame sport- en beweegdeelname, een structurele verbreding van het lokale sport- en beweegaanbod voor de doelgroep, en een sportieve en gezonde leefstijl. Voor KSG is een speciale Menukaart ontwikkeld met interventies die één of meer van deze bouwstenen bevatten. De aanvraag dient zowel door een lokale sport- en beweegaanbieder als een instelling in de gezondheidszorg te geschieden en deze samenwerkende partijen dienen de activiteiten – net als bij de reguliere Sportimpuls – zelfstandig voort te zetten na beëindiging van de subsidieperiode.

[5] Voor het overzicht van de criteria van de Sportimpuls 2012 en 2013 zie Bijlage 1 en 2.

[6] Een buurtactieplan is de 'vertaling van gemeentelijk (sport)beleid naar een uitvoeringsplan op het niveau van een buurt'. Een eerste stap om tot een buurtactieplan te komen is een buurtanalyse. Om de gemeenten bij deze analyse te ondersteunen hebben Vereniging Sport en Gemeenten (VSG) en NISB de Buurtscan ontwikkeld. Dit is een database die meerdere bestaande instrumenten bevat.

[7] Bron: www.zonmw.nl Bekeken op 29 september 2014.

Programma 'Jeugd in Lage Inkomensbuurten' (2014)

Vanaf 2014 is het programma 'Jeugd in Lage Inkomensbuurten' erbij gekomen, waarvoor het kabinet 5 miljoen euro extra beschikbaar heeft gesteld. Dat is bedoeld voor de doelgroep jeugd (0-21 jaar) in lage inkomensbuurten. Dit laatste programma wordt overigens in dit rapport buiten beschouwing gelaten, omdat de projecten onlangs gestart zijn en dit programma niet is onderzocht. In de volgende editie van dit rapport maakt dit programma er wel onderdeel van uit.

De gehonoreerde projecten uit de eerste ronde hadden een looptijd van september 2012 tot en met september 2014. Zij zijn formeel reeds geëindigd. De projecten uit de tweede ronde en de specifieke KSG-projecten (eveneens tweede ronde) zijn in september 2013 gestart en zijn nu halverwege.

Aanscherping regeling Sportimpuls van eerste naar tweede ronde

Niet onbelangrijk om te vermelden zijn de wijzigingen die zijn doorgevoerd tussen ronde 1 (2012) en ronde 2 (2013). De belangrijkste veranderingen luiden als volgt:

Algemene aandachtspunten

Hieronder worden enkele algemene punten weergegeven waar in de tweede ronde meer aandacht aan is besteed:

- *Vraag- en marktgerichtheid*
  Er is meer benadrukt dat aanvragers expliciet(er) aandacht moesten besteden aan 'het ophalen van de vraag' bij de doelgroep en het cijfermatig onderbouwen van de aanvraag. Vanuit de Ondersteuningsorganisatie Sportimpuls (OOSI) is hier ook nadrukkelijk op gestuurd en over geïnformeerd tijdens de Lerende Netwerken, landelijke kennisdagen en lokale bijeenkomsten.
- *Werving doelgroep*
  Naast de aandacht voor het in kaart brengen van de doelgroep is ook nadrukkelijker stilgestaan bij het werven van doelgroepen. Vanuit de OOSI is hier meer aandacht aan geschonken in de voorlichting.
- *Samenwerking lokaal én met de interventie-eigenaar*
  Naast aandacht voor de doelgroep is vanuit de OOSI meer gecommuniceerd over het betrekken van lokale partners en interventie-eigenaren. De rol van de interventie-eigenaren is ook specifieker omschreven.
- *Afstemming gemeente*
  Met name vanaf halverwege 2013 is vanuit de OOSI meer aandacht gekomen voor het betrekken van en afstemmen met gemeenten.
- *Borging activiteiten en sportdeelname*
  Er is in ronde 2 meer informatie verspreid over de wijze waarop activiteiten en deelname beter geborgd kunnen worden in de lokale sportinfrastructuur. Tijdens de Lerende Netwerken, landelijke kennisdagen en lokale bijeenkomsten zijn hiervan goede voorbeelden gepresenteerd.
- *Spreiding doelgroepen*
  De Menukaart is zo ingericht dat voor iedere doelgroep genoeg geschikte interventies voorhanden zijn, dat informatie beschikbaar is over de werving, communicatie met, wensen en behoeften van bepaalde doelgroepen, dat in de communicatie-uitingen is gestuurd op spreiding (denk aan uitwerken goede voorbeelden in tekst en film, nieuwsbrief, website, berichten aan het netwerk), dat de OOSI gestuurd heeft op het benaderen van andere doelgroepen dan alleen jeugd en dat bij de evenementen (Lerende netwerken, Kennisdag, OOSI-bijeenkomsten) bepaalde doelgroepen verder zijn uitgelicht.

Concrete wijzigingen
Hieronder worden enkele concrete wijzigingen weergegeven die zijn doorgevoerd ten opzichte van de eerste ronde:

Criteria:
- een go/no go-moment voor interventies die het behoefteonderzoek na toekenning doen;
- het in de beoordeling van de samenwerking specifiek letten op de kwaliteit van de partners om de doelgroep te werven, te binden en blijvend laten deelnemen aan sport of bewegen.

Samenwerking:
- verplicht om een door alle partijen ondertekende intentieverklaring als bijlage bij de subsidieaanvraag bij te voegen.

Rol gemeente:
- een verklaring (formulier) waarin de gemeente aangeeft op de hoogte te zijn van de in te dienen aanvraag;
- aangeven op welke wijze de gemeente betrokken is bij de samenwerking.

Menukaart en interventie-eigenaren:
- criteria aangescherpt;
- meer variëteit aan interventies;
- interventies zijn vollediger aangeleverd (incl. begroting);
- meer contact tussen interventie-eigenaar en aanvrager;
- de rol, rechten en plichten van de interventie-eigenaar zijn duidelijker omschreven;
- meer variëteit aan doelgroepen;
- activiteiten met een korte uitvoeringstermijn, bijv. gericht op kennismaking, moeten in een aanvraag gecombineerd - met andere activiteiten – worden aangeboden.

Ondersteuningsorganisatie Sportimpuls

NOC*NSF heeft in samenwerking met de partners van het programma SBB lokale ondersteuners opgeleid die samenwerken in de zogenoemde Ondersteuningsorganisatie Sportimpuls (OOSI). De werkwijze hiervan staat beschreven in de flyer 'Ondersteuningsorganisatie Sportimpuls'.[8] Lokale sport- en beweegaanbieders kunnen via de OOSI begeleiding en advies krijgen bij het opstarten, uitvoeren en afronden van Sportimpuls-projecten. Er zijn zes OOSI-regio's waarin verschillende experts samenwerken. NOC*NSF is verantwoordelijk voor de ondersteuning van de reguliere Sportimpuls. NISB is verantwoordelijk voor de ondersteuning van de Sportimpuls KSG en werkt hierin samen met NOC*NSF.

[8] Zie http://www.sportindebuurt.nl/hulp-nodig/sportimpuls/

1.2 Doel onderzoek

In deze studie is, vanuit het perspectief van de projectleiders en de samenwerkingspartners uit beide rondes, gekeken naar de voortgang van de activiteiten, de succes- en faalfactoren, en de manier waarop de activiteiten na beëindiging van de subsidieregeling geborgd wordt. Voor de duidelijkheid: het is geen effectmeting.

Met de verworven inzichten en ervaringen kan de effectiviteit van de Sportimpuls bevorderd worden en de wijze van ondersteuning bij de projecten adequater worden ingericht, opdat toekomstige wijkgerichte sport- en beweegactiviteiten meer rendement opleveren.

1.3 Onderzoeksvragen en -opzet

Binnen deze kwalitatieve studie is op vier zaken de focus gelegd: op de aanvraagprocedure, de projectuitvoering, de succes- en faalfactoren en de projectborging.

Onderzoeksvragen

De onderzoeksvragen luidden als volgt:

1. Wat zijn de bevindingen van projectleiders[9] omtrent de aanvraagprocedure[10]?
2. Hoe verloopt de uitvoering van de projecten in de ogen van projectleiders en samenwerkingspartners?
3. Wat zijn de ervaren succes- en faalfactoren?
4. Hoe krijgt de borging van deze projecten vorm na beëindiging van de subsidie?

Onderzoeksopzet en fase van onderzoek

Deze studie is een vervolg op een vergelijkbare verdiepingsstudie uit 2013. Om mogelijke verbanden te leggen tussen de regelingen van de Sportimpuls en de buurtsportcoaches is wederom gekozen om projecten uit achttien gemeenten te onderzoeken. Het gaat om zes grote gemeenten, zes middelgrote en zes kleine gemeenten. Omwille van de vergelijkbaarheid van de verzamelde gegevens zijn deels dezelfde projecten uit de eerste meting geselecteerd (Cevaal & Van der Sluis, 2013). Bij de selectie van de projecten uit de tweede ronde is bewust gekozen voor een betere spreiding van de projecten over Nederland (zie tabel 2.2). Evenals in de voorgaande studie is ervoor gekozen om de gewenste data met semigestructureerde interviews,[11] face-to-face dan wel telefonisch, te verzamelen. De populatie bestond uit projectleiders en samenwerkingspartners van 25 Sportimpuls-projecten uit de eerste en tweede ronde (respectievelijk 10 en 15).

[9] Degene die verantwoordelijk is voor de leiding over het project. Deze persoon is nauw betrokken geweest bij de aanvraagprocedure, maar hoeft niet per se verantwoordelijk te zijn voor de (financiële) verantwoording.

[10] Deze vraagstelling is alleen gesteld aan projectleiders van de tweede ronde, omdat deze groep nu voor het eerst bevraagd is. Projectleiders uit de eerste ronde hebben hun mening hier reeds over gegeven bij de voorgaande meting (Cevaal & Van der Sluis, 2013).

[11] Vragenlijsten zie Bijlage 2, 3 en 4.

Bij vijf projecten uit de eerste ronde en vijf projecten uit de tweede ronde hebben in de periode mei-juli 2014 face-to-face-gesprekken plaatsgevonden met zowel projectleiders als samenwerkingspartners (tabel 2.1). De gesprekken met projectleiders en samenwerkingspartners vonden gescheiden plaats, zodat de respondenten vrijuit konden praten en ze eventuele kritische noten konden kraken. Naast de persoonlijke ontmoetingen zijn in dezelfde periode als hierboven beschreven vijftien projectleiders telefonisch geïnterviewd. In de periode juli-oktober 2014 zijn de verzamelde gegevens geanalyseerd en beschreven in de voorliggende rapportage.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 volgt een beschrijving van de onderzoeksgroep, in hoofdstuk 3 staat het verloop van de projecten centraal. Daarin komen de diverse onderwerpen als aanvraagprocedure, menukaart, planning, doelen, bereik, samenwerking, succes- en faalfactoren en borging aan bod.

2. Beschrijving onderzoeksgroep

Alle respondenten zijn geselecteerd op basis van enkele criteria, te weten: geografische spreiding, doelgroep, tak van sport en hoogte subsidiebedrag. Daarnaast lag van te voren vast om hoeveel projecten uit beide rondes het zou gaan. Conform de afspraken met de opdrachtgever lag de focus binnen deze studie op 25 Sportimpuls-projecten verdeeld over Nederland. Een overzichtskaart van de betreffende projecten is te vinden in figuur 2.1. Onderstaande tabel 2.1 geeft een overzicht van het aantal geplande en gevoerde interviews. Er hebben achttien face-to-face-gesprekken en vijftien telefonische gesprekken met projectleiders en partnerorganisaties plaatsgevonden. Eén gepland face-to-face-gesprek is wegens ziekte afgelast en het andere geplande telefonische gesprek kon geen doorgang vinden, doordat de juiste contactpersoon niet in de onderzoeksperiode kon worden bereikt.

Tabel 2.1 Overzicht dataverzameling Sportimpuls

	Gepland	Uitgevoerd
Face-to-face-interviews 1e ronde, projectleiders	5	4
Face-to-face-interviews 1e ronde, samenwerkingspartners	5	5
Face-to-face-interviews 2e ronde, projectleiders (inclusief 2 KSG-projecten)	5	5
Face-to-face-interviews 2e ronde, samenwerkingspartners	5	4
Telefonische interviews 1e ronde, projectleiders	5	5
Telefonische interviews 2e ronde, projectleiders (Inclusief 2 KSG-projecten)	10	10
Totaal aantal interviews	35	33

Breed scala aan Sportimpuls-projecten

Wat de projecten betreft bestaat er grote diversiteit in doel, doelgroep en inhoud van de projecten (tabellen 2.2 en 2.3). Het betreft enerzijds stimuleringsactiviteiten voor bijvoorbeeld geïsoleerde vrouwen in krachtwijken en anderzijds beweegactiviteiten voor leerlingen met een beperking. De sport- en beweegaanbieders variëren van klassieke sportverenigingen tot commerciële sportscholen of stichtingen, die combinatiefunctionarissen (trainers) inschakelen. Door de specifieke voorwaarden van de regeling zijn er ook overeenkomsten. Zo wordt er bij alle projecten gestreefd naar het structureel laten bewegen van bepaalde doelgroepen en behelst de looptijd van de projecten twee kalenderjaren.

Tabel 2.2 Overzicht selectie projecten 2012

Nr.	Gemeente (Provincie)	Type eigenaar	Sporttak	Doelgroep
1	Groot (NH)	Maatschappelijk dienstverlener	Fietsen	18+ (niet westerse vrouwen)
2	Groot (NH)	Sportvereniging	Judo en andere vechtsporten	6 t/m 24 (jeugdhulpverlening en speciaal onderwijs)
3	Groot (ZH)	Sportvereniging	Mix van sporten	vrouwen, 35+, 50+ mensen met een beperking
4	Groot (ZH)	Sportvereniging	Mix van sporten	kinderen, vrouwen, ouders, 55+
5	Groot (ZH)	Sportvereniging	Mix van sporten	12 t/m 18, ouders, 55+, niet-westerse vrouwen
6	Klein (OV)	Sportvereniging	Korfbal	6 t/m 12
7	Groot (UT)	Sportvereniging	Basketball	5 t/m 12 en 13 t/m 17
8	Groot (UT)	Stichting	Mix van sporten	45-70 met gezondheidsrisico's en/of chronische klachten
9	Klein (UT)	Commerciële sportaanbieder	Mix van sporten, waaronder fitness	10 t/m 14
10	Groot (OV)	Sportvereniging	Zwemmen	6 t/m 12

Tabel 2.3 Overzicht selectie projecten 2013

Nr.	Gemeente (Provincie)	Type	Sporttak	Doelgroep
11	Groot (UT)	Sportvereniging	Gym, dans, voetbal	70+, meiden van 12 t/m 15, 45+
12	Groot (NH)	Stichting	Mix van sporten	niet- westerse jongeren 13 t/m 24
13	Groot (NH)	Sportvereniging	Gym	45+, 65+
14	Middelgroot (ZH)	Stichting	Tennis, zelfverdediging, voetbal	4-12, 12-23, 55+
15	Groot (ZH)	Stichting	Mix van sporten	0-4, 4-12, 12-23, 23-40, 40-55, 55+
16	Groot (ZH)	Sportvereniging	Mix van sporten	40-55, 55+
17	Klein (ZH)	Commerciële sportaanbieder	Mix van sporten	12-23, 23-40, 40-55, 55+
18	Middelgroot (DR)	Provinciale sportservice	Mix van sport, waaronder babyzwemmen en beweegkriebels	0 t/m 4, ouders
19	Klein (NB)	Leefstijl- en preventiecentrum	Fitness	12-18 jaar
20	Klein (NB)	Sportvereniging	Voetbal	0 tot 4 jaar
21	Klein (GD)	Sportvereniging	Mix van sporten	12 t/m 18 (autochtoon en allochtoon)
22	Groot (UT)	Sportvereniging	Voetbal	meiden 6 t/m15
23	Groot (LB)	Sportvereniging	Judo	4-12 en 12-23
24	Groot (OV)	Commerciële sportaanbieder	Mix van sporten	11 t/m 18 met een beperking, mensen met overgewicht, mensen met lage SES
25	Groot (OV)	Sportvereniging	Rolstoelbasketbal	6 t/m 20 valide en minder valide

Figuur 2.1 Overzichtskaart (geselecteerde) projecten 2012 en 2013 (inclusief KSG)

3. Bevindingen Sportimpuls-projecten

De Sportimpuls-projecten eerste ronde draaien anno juni 2014 bijna twee jaar. Om zicht te krijgen op het verloop van de verschillende projecten, zijn, zoals vermeld, net als bij de eerste meting in 2013 verdiepende interviews gehouden met projectleiders en samenwerkingspartners. Met de projectleiders uit de tweede ronde is nog teruggekeken naar de aanvraagprocedure, maar de focus bij deze meting ligt vooral op het verloop van de projecten. Hoewel de fase waarin de projecten zich bevinden verschilt, is besloten om bevindingen van de projectleiders en samenwerkingspartners van beide rondes, inclusief de KSG-projecten, in dit hoofdstuk samen te voegen. Bij de bespreking van de resultaten worden eventuele interessante en relevante verschillen met de resultaten uit het onderzoek van 2013 weergegeven.

Allereerst wordt teruggeblikt op de aanvraagprocedure en de Menukaart Sportimpuls, aansluitend wordt ingegaan op het verloop, de succes- en faalfactoren en de borging van de activiteiten.

3.1 Aanvraagprocedure

Tijdens de verdiepende interviews bij de projecten uit de tweede ronde en KSG-projecten is teruggeblikt op de aanvraagprocedure.

Aanleiding subsidieaanvraag

De projectleiders hebben om uiteenlopende redenen een Sportimpuls-aanvraag ingediend. Ze hebben met elkaar gemeen dat bijna alle aanvragen zijn ontstaan uit een primaire behoefte om meer te betekenen voor de wijk of de gemeente. Het aanbieden van alleen reguliere sport- en beweegactiviteiten is klaarblijkelijk onbevredigend. Veel aanvragers hadden al een plan voor uitbreiding liggen. Via de Sportimpuls benutte men de kans om die plannen te verwezenlijken. Onderstaand citaat illustreert dit:

"De vereniging is jaren geleden gestart met rolstoelbasketbal. Uit een inventarisatie van onze sportservice bleek toen dat er veel meer vraag was naar rolstoelbasketbal. We zijn verder gegaan met het project en toen kwam de Sportimpuls langs." (partner KSG-project tweede ronde, grote gemeente Overijssel)

De meeste sportverenigingen willen met hun sportaanbod van grotere betekenis zijn voor de wijk. Ze benadrukken daarbij dat ze niet primair als doel hebben om hun ledenaantal uit te breiden. Zo wilde een korfbalvereniging uit een grote gemeente in Zuid-Holland aanvankelijk iets doen aan de passiviteit van ouders van spelende jeugdleden. Deze ouders brengen en halen hun kinderen alleen maar, terwijl ze in datzelfde uur ook zouden kunnen bewegen. Tijdens het schrijfproces (subsidieaanvraag) is echter bedacht dat het project buurtbreed opgezet moest worden in plaats van zich louter te richten op ouders van jeugdleden.

Een leefstijl- en preventiecentrum in Noord-Brabant geeft aan de lage sportparticipatie van jongeren in de gemeente te willen aanpakken. Ze doen dit omwille van de maatschappelijke verantwoordelijkheid, die naar eigen zeggen past bij de visie van het bedrijf. Er is bewust een KSG-aanvraag ingediend, omdat de focus ligt op bestrijding van overgewicht. Op dit moment is hier binnen de gemeente weinig aanbod voor.

Ervaringen format

Vrijwel alle projectleiders uit de tweede ronde geven aan veel tijd te hebben besteed aan het schrijven van de subsidieaanvraag. De één heeft meer begrip voor de (uitgebreide) procedure dan de ander en ook over de criteria is men verdeeld positief. Dat hangt grotendeels samen van de beschikbare tijd en/of de ervaring met het doen van subsidieaanvragen. Twee positieve opmerkingen (vanuit twee verschillende projecten):

"Het is niet iets van u vraagt wij draaien, maar men [ZonMw, red.] kijkt ook heel serieus naar wat het inhoudelijk betekent, dat het een serieuze ambitie heeft, dat het zich ook oriënteert op de borging na afloop van de projectfase en dat het ook een uitstralende betekenis moet hebben voor plaats X of elders in het land." (partnerorganisatie KSG-project, kleine[12] gemeente X, Noord-Brabant)

"Het enige waar ik echt goed naar gekeken heb, zijn de richtlijnen, relevantie criteria en kwaliteitscriteria. Aan de hand daarvan heb ik de aanvraag geschreven met de missie en visie die wij voor ogen hadden. Dus in die zin denk ik dat die criteria erg duidelijk zijn en een perfecte richtlijn bieden." (projectleider KSG- project, kleine gemeente Y, Noord-Brabant)

Hoewel uit de gesprekken naar voren komt dat de richtlijnen van de aanvraag bij de tweede ronde duidelijker waren dan bij de eerste ronde, wordt het schrijfproces door het gros van de projectleiders niet eenvoudig gevonden. Eén en ander heeft volgens hen onder andere te maken met het digitale format, waarbij tekst in blokken geplaatst moest worden en het aantal tekens begrensd is. Reeds opgestelde plannen moeten worden omgezet in online versies en niet iedereen weet hier probleemloos mee om te gaan. Deze ervaringen komen overeen met resultaten uit de meting van 2013. Ook toen werd aangegeven dat de beperkte ruimte en de structuur waarin de tekst gegoten moest worden, af en toe beperkend werkte.[13]

"Ik wilde graag vasthouden aan onze eigen plannen en daar liep ik tegenaan bij de aanvraag. Er was niet echt ruimte om je eigen plan erin te zetten en vond het daardoor lastig om ons eigen product goed neer te zetten." (projectleider KSG-project, kleine gemeente Gelderland)

"Je hebt best veel informatie mee te delen, maar daar is weinig ruimte voor. Daarnaast wordt heel vaak hetzelfde gevraagd. Je moet veel herhalen en dat is ook best wel jammer." (projectleider tweede ronde, middelgrote gemeente Zuid-Holland)

"Ze vragen heel veel en dat is natuurlijk ook wel logisch. Het is van onze kant ook wel belangrijk om zo volledig en uitgebreid mogelijk te zijn en aan te geven waar we accenten leggen. Maar wat laat je weg?" (projectleider KSG-project, kleine gemeente Noord-Brabant)

[12] Kleine gemeente: < 40.000 inw., middelgrote gemeente: ≥ 40.000 < 100.000 inw., grote gemeente: ≥100.000 inw.

[13] Cevaal & Van der Sluis (2013). Sportimpuls: de eerste ronde. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpulsprojecten uit de eerste ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk – voor sport, onderwijs en gezondheid.

Voor sommige projectleiders is het niet duidelijk aan welke eisen de subsidieaanvraag (inhoudelijk) moet voldoen. Hier doemt de vraag op wanneer de aanvraag naar behoren is ingevuld. Ook is twijfel uitgesproken of een vereniging wel in staat is om een dergelijke aanvraag te kunnen doen, terwijl dit in eerste instantie wel de bedoeling is. Het Sportimpuls-onderzoek uit 2013 laat datzelfde beeld zien. Ook toen gaven meerdere betrokkenen aan twijfels te hebben of een dergelijke aanvraag door vrijwilligersorganisaties gedaan konden worden.[14] Om die reden zijn vaak externe partijen (OOSI, sportservices of adviesbureaus) ingeschakeld om de aanvraag in het juiste format te gieten (zie ook hieronder bij 'ondersteuning').

Tot slot is ook het invullen van de begroting niet voor eenieder gemakkelijk gebleken.
Een kritische noot wat betreft de begroting heeft betrekking op de Belasting Toegevoegde Waarde (btw), ofwel omzetbelasting. Uit de interviews blijkt dat niet iedereen voldoende is gewezen op het feit dat de bedragen inclusief btw zijn. Daarnaast geven projectleiders aan dat een deel van het toegezegde budget na afloop van het project wordt uitgekeerd, wat inhoudt dat de zij dit deel moeten voorfinancieren. De hoogte van de voorfinanciering is afhankelijk van de grootte van het project. Echter, het voorfinancieren is niet vanzelfsprekend mogelijk bij alle sportverenigingen, zo wordt aangegeven.

Ook gaf een projectleider uit de eerste ronde aan dat de eindverantwoording als 'pittig' werd ervaren en dat het een pre is als een projectleider een financiële achtergrond heeft.

Probleemanalyse

Bij zes projecten uit de tweede ronde is een buurtscan gedaan door GGD-cijfers te verzamelen en/of KISS-gegevens te gebruiken. Twee projectleiders geven aan geen buurtscan te hebben laten uitvoeren en van zeven projecten is dat niet bekend.

Het goed in kaart brengen van de beginsituatie is essentieel gebleken. Een van de projectleiders uit de eerste ronde (middelgrote gemeente, provincie Utrecht) merkt op dat hun probleemanalyse achteraf bezien niet erg zorgvuldig was gedaan. Volgens hem is er destijds niet strikt naar gekeken en heeft dit wel consequenties gehad voor het enigszins teleurstellende resultaat van dit project. Het primaire doel van het project was om inactieve of weinig actieve leerlingen in de onderbouw van het voortgezet onderwijs in die gemeente ervaring te laten opdoen met sport- en beweegactiviteiten en ze actiever te laten worden op korte en lange termijn, maar omdat de medewerking van het voorgezet onderwijs[15] niet op gang kwam, is uitgeweken naar het basisonderwijs. Maar goed beschouwd, blijkt in deze gemeente niet zozeer sprake te zijn van een beweegprobleem onder de basisschooljeugd. Toch heeft men, in het kader van de uitvoerbaarheid van het project (lees: medewerking van de scholen), ervoor gekozen zich op deze leerlingen te richten. Het merendeel van de leerlingen op de basisscholen uit deze gemeente is echter al lid van een sportclub, dus de vraag is in hoeverre dit project uiteindelijk heeft bijgedragen aan het doel van de Sportimpuls.

[14] Cevaal & Van der Sluis (2013). Sportimpuls: de eerste ronde. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpulsprojecten uit de eerste ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk – voor sport, onderwijs en gezondheid.

[15] De behoefte aan (extern) sport– en beweegaanbod op de middelbare scholen is minder groot door de aanwezigheid van vakleerkrachten.

Contact gemeente/buurtscan

Voor de projecten uit de tweede ronde zijn in de aanvraagprocedure enkele zaken aangescherpt, zoals de rol van de gemeente. De gemeenten dienen bijvoorbeeld op een formulier aan te geven dat ze op de hoogte te zijn van de ingediende aanvraag. Ook moet in de aanvraag duidelijk worden gemaakt op welke wijze de gemeente bij de samenwerking betrokken zal worden. Uit de gesprekken met de projectleiders is naar voren gekomen dat er altijd in meer of mindere mate contact is (geweest) met de gemeente. De aard van het contact loopt uiteen. Vaak leveren de gemeenten lokale cijfers aan en/of checken ze de conceptaanvragen op kwaliteit, maar in enkele gevallen maakt de gemeente ook deel uit van een bestaande werkgroep die de aanvraag heeft opgesteld. Bij het genoemde voorbeeld in de provincie Utrecht (vorige kop) is de gemeente echter nauwelijks betrokken geweest. Dit betreft dan ook een project uit de eerste ronde. De kans is groot dat, vanwege de aangescherpte procedure, dergelijke voorbeelden in de opvolgende rondes niet meer zullen voorkomen.

Ondersteuning

De meeste projectleiders hebben een vorm van ondersteuning gehad, gevraagd of ongevraagd. Deze hulp van derden, zoals OOSI, gemeenten, lokale sportservices en -bonden, kwam voor de meesten als geroepen. Onderstaande citaat illustreert dit ook.

"We wilden graag met lokale ZZP'ers werken, die de lessen dan zouden kunnen geven, maar toen bleek dus dat je echt wel serieuze samenwerkingspartners moest regelen. Als zij [sportsupport, red.] dit niet hadden aangegeven, dan hadden we dit anders ingeschat." (projectleider tweede ronde, grote gemeente Zuid-Holland)

Enkele projectleiders waren bij de regionale voorlichtingsbijeenkomsten van Sport & Bewegen in de Buurt (Lerende Netwerken) geweest. Een van de Overijsselse projectleiders van de eerste ronde kijkt met gemengde gevoelens terug op de bijeenkomst. Enerzijds positief, maar *"we moesten zelf vragen stellen en ze ook beantwoorden"*. De projectleider had meer informatie van de organisatie verwacht. In de bijeenkomst kregen de aanwezigen de kans informatie en ervaringen uit te wisselen, maar de verwachting was dat ze voorzien zouden worden van concrete tips en aandachtspunten ten behoeve van de aanvraagprocedure (eisen, mate van kansrijkheid, schrijftips, etc.).

3.2 Menukaart Sportimpuls

De Menukaart Sportimpuls is een overzicht van succesvol sport- en beweegaanbod dat de afgelopen jaren is ontwikkeld door verschillende partijen.[16] Om in aanmerking te komen voor subsidie van de Sportimpuls is gebruik van een van deze interventies van de Menukaart Sportimpuls verplicht. Een sportaanbieder die de intentie heeft om in zijn of haar wijk activiteiten op te zetten en daarvoor van de Sportimpulsregeling gebruik wil maken, dient voort te bouwen op bestaande, goedlopende interventies die in de database (Menukaart Sportimpuls) zijn opgenomen. Binnen deze studie zijn de ervaringen van de projectleiders hiermee onderzocht.

[16] http://www.effectiefactief.nl/menukaart. Bekeken op 29 september 2014.

Wisselend beeld: zowel positief als negatief

Voor het verplicht gebruikmaken van de Menukaart Sportimpuls bestaat bij sommigen begrip, bij anderen niet of weinig. Men geeft een wisselend beeld, maar dit beeld is overwegend positiever dan de resultaten uit het onderzoek in 2013 laten zien, toen relatief veel kritische kanttekeningen werden geplaatst bij het gebruik.[17] Een handvol projectleiders vond het werken met de Menukaart Sportimpuls prima of zelfs heel fijn. Zij vonden de database gebruiksvriendelijk en gaven aan dat het fijn is om een keuze te kunnen maken uit interventies waarvan je weet dat ze van hoge kwaliteit zijn. Een van de samenwerkingspartners van een KSG-project uit een kleine gemeente in Noord-Brabant spreekt over een *"voortreffelijke methode"*.

Een aantal projectleiders uit de tweede ronde vindt de Menukaart Sportimpuls niet geheel gebruiksvriendelijk. Een van de aanvragers formuleert het als volgt:

"Het was niet eenvoudig om een overzicht van de Menukaart te printen, alles kwam door elkaar te staan. Het zoeken op activiteit en doelgroep werkt wel goed, maar dan moet je al wel een idee hebben wat ongeveer je wilt doen." (projectleider tweede ronde, grote gemeente Zuid-Holland).

Een andere projectleider uit een grote Zuid-Hollandse gemeente sluit zich aan bij bovenstaande opmerking. Een aantal zaken op de Menukaart Sportimpuls is bruikbaar, maar de activiteiten die ze wilde organiseren in de wijk, moeten wel op maat kunnen worden opgezet. De situatie in die wijk is namelijk vrij specifiek. Haar voorstel is om elementen uit de menukaart te halen, maar niet alles een-op-een over te nemen. Een projectleider uit een kleine gemeente in Zuid-Holland heeft dat gedaan met de interventie 'Ladyfit'. Ook bij een KSG-project in een kleine gemeente in Gelderland zijn dergelijke aanpassingen gedaan, omdat men zich daar op allochtone meiden richtte. Deze doelgroep kan/mag/wil niet onder alle omstandigheden sporten. Een projectleider van een judoschool uit een middelgrote gemeente in Limburg heeft de Menukaart niet gebruikt om naar interventies te zoeken, wel om de beschrijving van 'Judo in de zorg' te lezen. In zijn optiek dient een sportaanbieder activiteiten te organiseren vanuit een behoefte en niet om geforceerd ideeën uit te willen voeren.

Opmerkelijk is dat niet iedere projectleider bekend blijkt te zijn met de Menukaart Sportimpuls. Een projectleider van een judoproject uit de eerste ronde van de Sportimpuls (grote gemeente Noord-Holland) wist de titel van de interventie, waarop zijn project gebaseerd is, niet te benoemen.

Contact interventie-eigenaar

Het merendeel van de projectleiders heeft contact gezocht met de interventie-eigenaren van de erkende interventies op de Menukaart Sportimpuls. Dat is meer dan in 2013, toen ongeveer de helft van de projectleiders contact zocht met de interventie-eigenaren. Vijftien van de 25 projecten hebben af en toe tot veel contact met de interventie-eigenaren (gehad). Vaak gaat het hierbij om sportbonden, die ondersteuning bieden aan sportverenigingen. Bij twee projecten is weinig contact (geweest) tussen de projectleiders en interventie-eigenaren en van twee projecten is dit niet bekend. Uit de interviews

[17] Cevaal & Van der Sluis (2013). Sportimpuls: de eerste ronde. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpulsprojecten uit de eerste ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk – voor sport, onderwijs en gezondheid.

blijkt dat met name tijdens het opstellen van de subsidieaanvraag er onderling veel contact is geweest en dat het aantal contactmomenten verminderde gedurende de projectuitvoering.

De meerderheid van de projectleiders laat zich niet expliciet negatief of positief uit over het contact of de samenwerking met de interventie-eigenaren. Daarnaast zijn er enkele eigenaren die zich minder positief uitlaten over de interventie-eigenaar met wie zij te maken hebben gehad. Onderstaand citaat illustreert dit:

"Vanuit onze interventie moesten we een toolkit aanschaffen. Dat hebben we gedaan, maar ze wilde ook dat we veel meer zouden afnemen aan ondersteuning. Ze brachten dat alsof het verplicht was […] Prima dat ze dingen willen aanbieden, maar wij hebben aangegeven dat we dat zelf konden doen […]We vinden de verplichting om ondersteuning af te nemen niet goed. Wel dat de mogelijkheid er is, maar niet dat het verplicht is." (Projectleider tweede ronde, grote gemeente Utrecht)

Een kwart laat wel blijken veel waardering te hebben voor de interventie-eigenaar. Een beweegaanbieder uit een grote gemeente in Noord-Holland, die bezig is met de afronding van een fietsproject, was aanvankelijk kritisch over de samenwerking met de interventie-eigenaar, die tevens als partnerorganisatie in het project fungeerde. De projectleider geeft aan dat de belangen te veel van elkaar verschilden, wat op voorhand niet werd voorzien. Na een bijeenkomst in de aanloop naar een gezamenlijk te organiseren slotactiviteit is de opvatting over de samenwerking in positieve zin veranderd. Dit beeld zien we bij enkele andere projecten terug.

Een andere projectleider, ook afkomstig uit een Noord-Hollandse gemeente, vertelde dat in de afgelopen twee jaar met de sportbond drie keer contact was geweest. Ten tijde van de aanvraag waren ze zogezegd verplicht om contact met de bond (lees: interventie-eigenaar) te hebben en dat was destijds wel nuttig. Het project zelf had ook zonder de bond gedraaid, aldus de aanvrager.

"Je gaat een ochtend met elkaar praten en dat is het. De ingangen naar de scholen hebben we zelf gecreëerd. Als ik naar de financiën kijk, die elke maand naar de bond gestort moesten worden, dan denk ik: is dat wel nodig? Ja, als ik eerlijk ben, voor de aanvraag wel, maar daarna heeft het niet echt meerwaarde gehad." (projectleider eerste ronde, grote gemeente Noord-Holland)

Lokale aanpassingen

Geen enkele organisatie heeft grote problemen ondervonden met het inpassen van de 'gekozen' interventie in de lokale situatie. Dat heeft ermee te maken dat de meeste sport- en beweegaanbieders al vertrouwd waren met de uitvoering van dergelijke activiteiten.
Het is volgens velen dikwijls een kwestie van voortborduren op de bestaande activiteiten in de wijk, zij het dat het aantal betrokken partijen groter is geworden, de taken (beter) zijn verdeeld, de programmering er meestal anders (bijvoorbeeld ook tijdens schooltijd) uit is komen te zien en/of het aantal locaties is uitgebreid.

Binnen de KSG-projecten blijken meer aanpassingen noodzakelijk. Twee eigenaren gaven aan dat het bij deze projecten draait om kwetsbare groepen met een eigen karakter, waarbij veel partners uit verschillende sectoren betrokken zijn. 'Standaard' interventies moeten daarom altijd nog op maat gemaakt moet worden, zodat deze in de lokale context passen.

3.3 Verloop projecten

Hoe kijkt men terug op het verloop van de projecten? In deze paragraaf komt een aantal zaken terug die betrekking hebben op het verloop van de projecten, zoals de planning, de projectdoelen en de samenwerking tussen de projectleiders en samenwerkingspartners.

Planning van projecten

De meeste projecten lopen volgens planning, maar net als bij enkele projecten uit de eerste ronde hebben sommige projecten uit de tweede ronde bij aanvang van het project om uiteenlopende redenen vertraging opgelopen. Bij een judoproject uit een middelgrote gemeente in Limburg was aanvankelijk een leslocatie op een school toegezegd, maar door een inbraak op de school en een directiewisseling werd hiervan afgezien. Nu moest er worden uitgeweken naar een andere sportzaal, wat naast vertraging van het project, ook financiële gevolgen met zich meebracht (huur zaal).

Bij enkele projecten bleek een voorbereidingsperiode nodig voordat de eerste sport- en beweegactiviteiten daadwerkelijk plaatsvonden. Een KSG-project in Noord-Brabant startte in oktober 2013 met een kick-off voor alle betrokken organisaties. Aansluitend zijn de kinderopvangcentra benaderd, waarna de leidsters geschoold werden. Vanuit de kinderopvang zijn de kinderen en ouders geworven. Deze aanpak heeft ervoor gezorgd dat de beweegactiviteiten voor de 0-4 jarigen (n = 477) pas in maart 2014 begonnen. De projectleider zegt hierover het volgende:

"De uitleg en de communicatie hebben nog wat voeten in aarde gehad. Wij hadden niet verwacht dat dit zoveel voorbereidingstijd zou kosten." (KSG-projectleider, kleine gemeente Noord-Brabant)

Een andere projectleider in Overijssel zegt hierover:

"… en dan is de aanvraag gehonoreerd en ga je beginnen. Maar we merkten dat we toen eerst nog goede afspraken moesten maken. Toen we eenmaal materialen hadden aangeschaft, ging het lopen. En dan merk je ook dat de projectgroep enthousiaster wordt en beter gaat samenwerken." (Projectleider eerste ronde, kleine gemeente Overijssel)

Een van de samenwerkingspartners binnen het KSG-project in Noord-Brabant benadrukt het belang van het creëren van draagvlak en ook een andere partnerorganisatie stelt de voorbereidingsbijeenkomsten op prijs.

"We wilden vooral ook onze medewerkers inzicht geven in de beweeglessen en ervoor zorgen dat het aanbod erna geborgd kan worden. We hebben ervoor gezorgd dat iedereen voor de beweeglessen in aanmerking kwam en een les heeft bijgewoond." (partnerorganisatie KSG-project, kleine gemeente Noord-Brabant)

In sommige projecten, zoals die in een grote gemeente in Overijssel werd het eerste jaar als een pilotjaar gezien, waarbij bewust voor een klein aantal groepen en kleinere aantallen deelnemers is gekozen. Het tweede jaar (schooljaar 2013/2014) is het aantal groepen en deelnemers uitgebreid en is in de voorbereiding van een evenement een aantal clinics verzorgd.

Bereik en werving inactieven

Aan de projectleiders is de vraag gesteld op welke wijze zij de doelgroep bereiken en in hoeverre zij tevreden zijn over deze methode(n). Zoals uit de tabellen 2.2 en 2.3 blijkt, richten de projecten zich op verschillende leeftijdsgroepen/doelgroepen, variërend van 0-4 jarigen tot en met niet-westerse vrouwen boven de 18 jaar. In deze paragraaf maken we gemakshalve onderscheid tussen kinderen, jongeren en volwassenen en wordt, daar waar het aan de orde is, op specifieke subgroepen ingegaan.

Kinderen

Bij de doelgroep kinderen wordt de school als de belangrijkste vindplaats gezien. Voorwaarde voor succes is dan wel dat de school in een vroeg stadium wordt betrokken, zo geeft een projectleider in een grote gemeente in Overijssel aan. Aan het einde van een schooljaar moeten scholen worden benaderd voor deelname in het volgende jaar. Zo kunnen zij de activiteiten opnemen in hun jaarplannen. Maar ook gedurende het schooljaar waarin de activiteiten plaatsvinden, zal, volgens deze projectleider, de school continu betrokken moeten worden bij de uitvoering en de werving van kinderen. Het opbouwen van zo'n intensieve relatie werd ook in 2013 als een belangrijke succesfactor aangedragen.[18] Dat betekent dat scholen in de aanloop naar een activiteit op verschillende momenten informatie ontvangen per mail of flyer over de stand van zaken, of om bijvoorbeeld te kunnen inschrijven. De leerkrachten van de scholen spelen hierin een sleutelrol, omdat zij moeten zorgen voor de verspreiding. Als zij verzaken, komt de informatie niet op de juiste plek.

"De kinderen zijn zo gewend dat de informatie via de scholen komt, dat als je dat zelf gaat doen, het dan helemaal niet aankomt. Daar ben ik van overtuigd." (projectleider eerste ronde, grote gemeente provincie Utrecht)

Jongeren

Het bereiken van jongeren blijkt niet voor iedere organisatie een gemakkelijke opgave. Op deze leeftijd krijgen jongeren andere interesses, komen in de puberteit, gaan buiten de gemeente studeren of gaan op zaterdag werken om geld te verdienen. Een basketbalvereniging uit een grote Utrechtse gemeente organiseerde in de zomermaanden City Streetball voor jongeren. Via middelbare scholen en andere instanties lieten ze weten dat er trainingen waren, maar vaak kwamen er dan toch toevallige passanten op de straatactiviteiten af en dat waren meestal kinderen tot 12 jaar.

Een van de Noord-Brabantse KSG-projecten slaagde er wel in de beoogde doelgroep te bereiken. In de vakanties gingen de beweeglessen door en de jongeren die niet op vakantie waren, namen er allemaal aan deel. Dat zegt volgens de projectleider iets over het plezier dat ze in de groep hebben. Naar haar zeggen is de drempel heel laag, heerst er een ongedwongen en vertrouwde sfeer. Ook bij projecten die gefocust zijn op volwassenen of ouderen, wordt de vertrouwde sfeer belangrijk bevonden.

"Belangrijk is dat men er zich thuis voelt, op zijn gemak voelt en daarin speelt mee dat relatief gelijkgestemden aan zo'n programma kunnen beginnen. Dat je in dezelfde omgeving woont, dat je

[18] Cevaal & Van der Sluis (2013). Sportimpuls: de eerste ronde. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpulsprojecten uit de eerste ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk – voor sport, onderwijs en gezondheid.

dezelfde interesses en omstandigheden hebt. Dat zoeken mensen uit en dat vinden ze daar.'
(projectleider eerste ronde, grote gemeente provincie Utrecht)

Volwassenen

Veel volwassen projectdeelnemers zijn via mond-tot-mondreclame geworven. Ook worden advertenties en stukjes tekst geplaatst in lokale buurt- en wijkkrantjes. Een enkele projectleider maakt gebruik van de sociale media, zoals Facebook en Twitter. Een projectleider uit een grote gemeente in Zuid-Holland houdt een website bij en vraagt nieuwe deelnemers (40+) hun e-mailadres te geven. Hij biedt met zijn project een mix aan activiteiten aan en laat de deelnemers per keer betalen. De vrijblijvendheid wordt door deze doelgroep erg gewaardeerd en daardoor zijn er per les circa 25 volwassenen aanwezig.

De doelgroep allochtone volwassenen is veel lastiger te bereiken, zo blijkt uit interviews met meerdere projectleiders. Er zijn wel verschillende vindplaatsen aan te wijzen, maar bij deze doelgroep is het vooral ontzettend belangrijk dat in een vroeg stadium een netwerk van partners uit de wijk wordt opgebouwd, bijvoorbeeld buurthuizen en welzijnsorganisaties. Zij weten wat de doelgroep beweegt en bewijzen dat ze in staat zijn deze doelgroep te bereiken.

"Bij deze doelgroep kom je er niet met een mailtje. Het gaat erom dat je hun vertrouwen wint en dat betekent dat je persoonlijk contact moet hebben in een vertrouwde omgeving, dicht bij huis."
(partnerorganisatie KSG-project, kleine gemeente Gelderland)

Een coördinator sport van een stadsdeel, die als partner betrokken is bij een fietsproject, zei over de vrouwen met een niet-westerse achtergrond het volgende:

"Iets voor henzelf doen is gewoon lastig. Er hoeft maar iets te gebeuren of ze staan weer klaar voor hun kind, voor hun man, voor hun familie, dus je kunt er nooit helemaal op bouwen. Als er tien mensen zeggen: we komen, dan komen er acht. Zij hebben zo'n andere mentaliteit en dit [de beweegactiviteit, red.] is natuurlijk geen prioriteit. Dit is leuk, als ze kunnen, dan komen ze wel, maar er hoeft maar dit [knipt met vingers, red.] te gebeuren en ze komen niet. En als ze er zijn, vinden ze het allemaal superleuk." (samenwerkingspartner eerste ronde, grote gemeente Noord-Holland)

Volgens diezelfde coördinator sport is een lokale kartrekker bij dit soort projecten nodig, en misschien nog belangrijker: gangmakers uit de groep zelf. De vrouwen kijken heel erg naar elkaar. Als er eentje gaat, dan gaan ze in haar beleving allemaal, als er één niet meegaat, dan gaat er niet één.

Een vertegenwoordigster van een samenwerkingspartner van een project in Utrecht geeft aan dat bij vrouwen van niet-westerse afkomst de zorg bestaat dat de activiteit op een gegeven moment stopt en dat ze daarna 'aan hun lot worden overgelaten'. Deze respondent, eveneens met een niet-westerse achtergrond, is combinatiefunctionaris. Ze is van mening dat de vrouwen met deze activiteit uit hun isolement worden gehaald. De deelneemsters leren op deze wijze ook de Nederlandse taal, een ander voordeel is dat de activiteit bijdraagt aan hun gezondheid. Net als reeds eerder werd aangehaald, is een veilige omgeving voor deze vrouwen erg belangrijk.

Samenwerking

Het tot stand brengen of verbeteren van de lokale samenwerking behoort tot de nevendoelen van de Sportimpuls-regeling.[19] Uit de gesprekken met projectleiders en samenwerkingspartners blijkt dat men er met name in slaagt de samenwerking te versterken. De samenwerking tussen de diverse stakeholders is nadrukkelijk geïntensiveerd in vergelijking met de periode voor de Sportimpuls. Er zijn bijvoorbeeld werk- of projectgroepen in het leven geroepen of stichtingen opgericht als gevolg van deze intensievere samenwerking.

Scholen zijn in veel van de verschillende Sportimpuls-projecten een belangrijke samenwerkingspartner. Dit was ook in 2013 het geval.[20] Daarnaast wordt er door de projectleiders (dikwijls verenigingen, zie tabellen 2.2 en 2.3) in meer of mindere mate samengewerkt met sportbonden, wijkcentra, welzijnsorganisaties, lokale sportservices en de gemeente. Ook de moskee wordt door twee projectleiders als belangrijke samenwerkingspartner genoemd.

Driekwart van de projectleiders is tevreden over de samenwerking met de lokale partners. Bij twee projecten is er, wat betreft de samenwerking, sprake van wisselend succes. De ene partner houdt zich wel aan de afspraken, de andere niet. Bij een project uit de eerste ronde verloopt de samenwerking niet geheel naar wens. Deze ervaring geldt voor zowel de projectleider als de partners. De sportschool vindt de scholen enigszins terughoudend en een van de leerkrachten van een basisschool zegt dat naar zijn gevoel de sportschool er meer in had moeten zitten. De sportschool zou naar hun mening meer als intermediair kunnen optreden tussen de scholen en de sportverenigingen, en ze zouden tijdens hun aanwezigheid op de school meer kunnen observeren (*hoe bewegen ze?)*. In het tweede projectjaar zijn minder spellen gedaan dan in het jaar daarvoor. De sportschool voerde fitheidstesten uit, maar tussentijds werden er geen activiteiten aangeboden, terwijl daar wel op was gerekend.

"Tussen de nulmeting en de éénmeting zijn er geen activiteiten gedaan, hoe is het dan mogelijk om bevordering te meten?" (samenwerkingspartner project eerste ronde, middelgrote gemeente provincie Utrecht)

Gedeelde belangen?

In het algemeen geven de meeste projectleiders en partners (net als in 2013) aan dat projecten veelal vanuit een gezamenlijk belang worden opgezet en uitgevoerd. Onderstaande citaten tonen dit aan.

"Ik denk dat iedereen de zorg voor het kind en het gezin centraal heeft staan. Aan de andere kant weet ik ook dat het rendabel moet blijven. Er is natuurlijk bepaalde tijd begroot en daar moet je gewoon rekening mee houden." (projectleider KSG-project, kleine gemeente Gelderland)

"We zitten op dezelfde lijn. Zoveel mogelijk mensen in beweging krijgen en dan het liefst korfballen." (projectleider eerste ronde, kleine gemeente Overijssel)

[19] Zie bijlagen 1 en 2.

[20] Cevaal & Van der Sluis (2013). Sportimpuls: de eerste ronde. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpulsprojecten uit de eerste ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk – voor sport, onderwijs en gezondheid.

Op een enkele school zijn de leerkrachten wat minder betrokken als er bijvoorbeeld clinics moeten worden verzorgd (kleine gemeente Overijssel). Ook is een paar keer aangegeven dat een aantal scholen niet of moeizaam wilde meewerken (middelgrote gemeenten provincie Utrecht en Zuid-Holland). Een judovereniging uit een grote gemeente in Noord-Holland had te maken met een school in het speciaal onderwijs. Conform het projectplan zijn op die school onder schooltijd en na schooltijd judolessen gegeven. Een van de knelpunten van dit project is dat deze leerlingen snel worden overgeplaatst naar andere scholen, waardoor de groepen met regelmaat van samenstelling veranderen en dit heeft invloed op de succesbeleving van de deelnemers en de projectleider zelf. Uit dit voorbeeld blijkt dat samenwerkingspartners soms andere prioriteiten stellen.

"Wij zijn ontzettend afhankelijk van de school en wij zijn maar een piepklein onderdeeltje daarvan. Ze gaan niet met ons rekening houden." (projectleider eerste ronde, grote gemeente Noord-Holland)

Dat de belangen soms verschillen, blijkt ook uit de ervaringen van een partnerorganisatie van het KSG-project in Noord-Brabant. De partnerorganisatie betreft een kinderopvangcentrum dat uitgaat van een visie waarbij kinderen zichzelf in hun eigen tempo en op hun eigen manier mogen ontwikkelen. Medewerkers van het centrum stimuleren en prikkelen kinderen om mee te doen aan de activiteiten, maar als ze even geen zin hebben, dan mag dat ook. Dit staat soms haaks op de visie van sport- en beweegaanbieders, die nagenoeg alleen tevreden zijn als alle kinderen meedoen. Van te voren was hier niet met elkaar over gesproken, dus dat gaf wat wrijving. Inmiddels is dit wel besproken en nu wordt met elkaars standpunten rekening gehouden.

Uit de interviews komt ook naar voren dat het hebben van gezamenlijke belangen voor een succesvolle samenwerking als essentieel wordt beschouwd. Het volgende citaat geeft dat weer:

"Iedereen snapt dat je het samen moet doen. Natuurlijk heeft ook iedere partner een eigen belang, maar men ziet ook duidelijk dat badminton een kleine sport is en dat je dus moet samenwerken. Je moet dan over je eigen doel heen kijken en samenwerken." (projectleider eerste ronde, grote gemeente Zuid-Holland)

Bedrijfsleven

In de praktijk wordt er niet of bij hoge uitzondering samengewerkt met bedrijven. Hier wordt niet vanzelfsprekend aan gedacht. Dat bleek ook al uit de resultaten van het onderzoek in 2013.[21] Een van de projectleiders meent dat er in het bedrijfsleven helemaal geen behoefte is om met verenigingen samen te werken.

"Dit is lastig gebleken. Een bedrijf uit onze gemeente is er minder happig op om een vereniging op die manier te sponsoren om een echte samenwerking aan te gaan. Eén vereniging en dan ook nog basketball, dat is ook niet de meest bekende sport." (projectleider eerste ronde, grote gemeente provincie Utrecht)

[21] Cevaal & Van der Sluis (2013). Sportimpuls: de eerste ronde. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpulsprojecten uit de eerste ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk – voor sport, onderwijs en gezondheid.

Bij een KSG-project in Noord-Brabant bestaat de indruk dat de lokale fysiotherapeuten en diëtisten wel in de ontwikkelingen van het project geïnteresseerd zijn, maar het is de vraag of deze specialisten onder het bedrijfsleven geschaard kunnen worden. Bij veel projecten is er in elk geval geen directe aanleiding om het bedrijfsleven te benaderen, dat komt vaak pas later wanneer de borging van de activiteiten na beëindiging van de subsidie in beeld komt.

Zoals vermeld, zijn er uitzonderingen. In een grote gemeente in Zuid-Holland werkt de projectorganisatie samen met een supermarkt. Het voedsel dat de supermarkt niet meer mag verkopen (producten waarvan de uiterste houdbaarheidsdatum is verstreken), nemen ze over voor het projectonderdeel 'de gezonde maaltijden'.

Buurtsportcoach

Bij de helft van de projecten is een buurtsportcoach betrokken, bij de andere helft niet. In 2013 was dit ongeveer een derde.[22] Eén en ander is afhankelijk van de beschikbare gemeentelijke budgetten.

Bij een project in Limburg zijn twee buurtsportcoaches betrokken. Binnen de gemeente is er een sportconsulent voor speciaal onderwijs verantwoordelijk voor het contact met sportverenigingen. Daarnaast is op een van de scholen vanuit het project 'Special Heroes' een buurtsportcoach uit een Oost-Brabantse gemeente betrokken.

In Noord-Brabant is een buurtsportcoach onder de paraplu van het lokale sportservicebureau aangesteld. Bij de inrichting van het KSG-project was er onderling contact over de te verdelen rollen en taken, maar is de inzet van de buurtsportcoach vooralsnog uitgebleven. Voor het project was iemand nodig die zowel activiteiten kon coördineren als begeleiden, en dat strookte niet met de invulling van de buurtsportcoachfunctie, omdat die functie in de gemeente een bureaufunctie betrof. Besloten is dat de voetbalvereniging zelf zou investeren in een coördinator c.q. uitvoerder. Het sportservicebureau wil dit project graag gemeentebreed uitrollen, maar volgens de projectleider dient er dan wel goed naar het takenpakket van de buurtsportcoach gekeken te worden.

Doelen

Zijn de sport- en beweegaanbieders nu tevreden met wat er tot op heden bereikt is? Wat zijn de bevindingen van projectleiders hieromtrent? Vrijwel alle projectleiders uit de eerste ronde geven aan de doelen betreffende de beoogde deelnemers behaald te hebben (tabellen 2.2 en 2.3) of de nagestreefde activiteiten te hebben gerealiseerd. De exacte cijfers zijn bij ZonMw bekend, in deze studie is daar niet specifiek naar gevraagd. Ook de projectleiders uit de tweede ronde en de KSG-projecten verwachten dat de doelen behaald zullen worden. Opvallend wellicht is dat bij enkele sportorganisaties, waarvan de aanvragen gehonoreerd zijn, organisatie- of sporttakoverstijgende doelen waren geformuleerd. Zij bieden een veelzijdig palet aan activiteiten aan om vraaggerichter en/of wijkgerichter te werk te gaan.

[22] Cevaal & Van der Sluis (2013). Sportimpuls: de eerste ronde. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpulsprojecten uit de eerste ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk – voor sport, onderwijs en gezondheid.

Een van de projecten lijkt aan zijn eigen succes ten onder te gaan. Door een explosieve groei van het aantal deelnemers – vooral Marokkaanse vrouwen en Hindoestaanse mannen – aan een project in een grote gemeente in Zuid-Holland zijn de kosten voor het inhuren van trainers en het huren van de accommodatie te hoog geworden. Voor het project is overigens wel een passende oplossing gevonden. Een buurtorganisatie heeft de organisatie op zich genomen en de gemeente vergoedt inmiddels de kosten voor de huur van de accommodatie.

Evaluatie en monitoring

Alle projectleiders registreren gegevens van deelnemers. Dit is meer dan in 2013, toen iets meer dan driekwart van de projectleiders gegevens registreerde.[23] Ze geven aan dit deels voor ZonMw te doen, maar ook voor henzelf. Een projectleider uit Noord-Holland registreert deelnemers voortdurend, omdat er dan volgens haar inzicht ontstaat in wat de projecten opleveren.

"Ik heb het jaren niet gedaan en dan was er weinig inzicht in waar je mee bezig was. Je kunt het nu laten zien. Voorheen wist je het wel, maar dan kon je het niet hard maken. Het is geleidelijk gegaan. We hebben nu pas een registratiesysteem waarin iedereen ingezet wordt. Dat hangt onder het systeem van de maatschappelijke dienstverlening, dus we kunnen daar ook de connectie maken: hoeveel mensen die bij ons zijn ingeschreven, zijn ook lid van de maatschappelijke dienstverlening of schuldhulpverlening. Het is heel mooi om een vlekkenkaart te zien." (projectleider eerste ronde, grote gemeente Noord-Holland).

Bij enkele projecten gaat het verzamelen van gegevens verder dan alleen het bijhouden van aantallen, zoals bij een project in een middelgrote gemeente in Zuid-Holland en in een grote Noord-Hollandse gemeente. Daar ontvangen de deelnemers evaluatievragenlijsten. Ook in een kleine gemeente in Overijssel worden tussentijdse evaluaties gehouden onder alle betrokken instellingen.

Resultaten/effecten

De meeste projectleiders uit zowel de eerste als tweede ronde zijn tevreden over de tot nu toe bereikte effecten. Deze verdiepingsstudie behelst geen effectstudie, maar er is tijdens de interviews wel gevraagd naar de – in de ogen van projectleiders – bereikte effecten. In onderstaande tabellen (tabellen 3.1 en 3.2) is een aantal genoemde effecten geclusterd naar plaats van project en budgethoogte. De effecten zijn erg divers. Sommige hebben betrekking op het proces, anderen op de output (aantal deelnemers) en de outcome (effecten).

[23] Cevaal & Van der Sluis (2013). Sportimpuls: de eerste ronde. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpulsprojecten uit de eerste ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk – voor sport, onderwijs en gezondheid.

Tabel 3.1 Overzicht effecten projecten 2012

Nr.	Gemeente (Prov.)	Budget	Effecten
1	Groot (NH)	≥ 90.000	Toename fietsende vrouwen met niet-westerse achtergrond
2	Groot (NH)	≥ 50.000 – < 90.000	Bereik doelgroep leerlingen uit SO. Aanbod voor autistische jongeren in ontwikkeling.
3	Groot (ZH)	≥ 90.000	Toename aantal badmintonners en structurele samenwerking
4	Groot (ZH)	≥ 90.000	Niet bekend
5	Groot (ZH)	≥ 90.000	Gedifferentieerder aanbod binnen de vereniging dat aansluit bij de wensen van de doelgroep. Doelgroep blijft daardoor langer lid.
6	Klein (OV)	≥ 90.000	Toename aantal leden
7	Groot (UT)	≥ 50.000 – < 90.000	Betrokkenheid vereniging in lokaal samenwerkingsverband. Bekendheid basketballaanbod in de wijk.
8	Groot (UT)	< 50.000	Bereik van 50 à 60 (niet-westerse) senioren per jaar die deelnemen aan fitness en cardio-programma's.
9	Klein (UT)	≥ 50.000 – < 90.000	Basisscholen (2): schoolpleinaanpassing (1 school), map met spel- en sportactiviteiten achtergelaten. Middelbare school (1): aanschaf testkit.
10	Groot (OV)	< 50.000	Toename aantal zwemmende kinderen en betere samenwerking tussen scholen, vereniging en zwembad

Tabel 3.2 Overzicht effecten projecten 2013

Nr.	Gemeente (Prov.)	Budget	Effecten
11	Groot (UT)	< 50.000	Toename aantal sportende inwoners en meer aanbod
12	Groot (NH)	≥ 90.000	Meer sportende jongeren uit achterstandswijk
13	Groot (NH)	< 50.000	Niet bekend
14	Middelgroot (ZH)	≥ 90.000	4 interventies: • Drukbezochte sportinstuif (6-12) • Enthousiasme kinderen en ouders (6-12) • Meidenvoetbalteam in ontwikkeling (12-23) • 4 groepen (55+) gestart, 5e in ontwikkeling
15	Groot (ZH)	≥ 90.000	5 interventies: meer mensen in beweging
16	Groot (ZH)	≥ 50.000 – < 90.000	Enthousiasme onder vrijwilligers en projectgroep en stabiele deelnemersgroep (25 personen)
17	Klein (ZH)	< 50.000	Vrouwen uit isolement en met minder gezondheidsklachten
18	Middelgroot (DR)	≥ 90.000	Sluitende keten van consultatiebureau/huisarts naar kinderfysiotherapie naar sportvereniging
19	Klein (NB)	≥ 90.000	Bewustwording over voeding en beweeggedrag bij de deelnemers.
20	Klein (NB)	≥ 90.000	Vergrote kennis & enthousiasme onder leiding kinderdagverblijven
21	Klein (GD)	≥ 50.000 – < 90.000	Een sterk samenwerkingsverband tussen sportschool, kinderfysiotherapeut, gezondheidspsycholoog, en voetbalvereniging
22	Groot (UT)	≥ 50.000 – < 90.000	Meer meiden enthousiast geraakt om te komen voetballen
23	Groot (LB)	≥ 50.000 – < 90.000	Enthousiasme leerlingen uit SO en ouders. Tot op heden 14 aanmeldingen bij judoschool.
24	Groot (OV)	< 50.000	Voor kinderen met een beperking is een competitie opgestart voor rolstoelbasketbal
25	Groot (OV)	< 50.000	De ogen van veel partners zijn geopend dat er voor kwetsbare groepen wel degelijk mogelijkheden zijn om te kunnen sporten bij een vereniging

Gebleken is dat betrokkenen bij een project, of dat nu aanvragers of samenwerkingspartners zijn, van mening zijn dat een langere periode dan een paar weken nodig is om gedragsverandering (qua beweegstijl) te realiseren, zeker bij de doorgaans beoogde inactieve mensen.

"Voor sommige mensen is dat nog wel even een drempel. Ze hadden dan vijf weken gesport in dat onderzoek. En voor een aantal mensen is het nog niet voldoende om er zeker van te zijn dat dit bij hun leefstijl gaat horen, en als je ze dan over de streep kan trekken door drie maanden tegen een wat lager tarief te laten sporten, dat maakt dat ze dan al vier maanden bezig zijn en dan zit het wel zo in het systeem dat mensen die doorstart daarna maken." (partnerorganisatie eerste ronde, grote gemeente provincie Utrecht)

Bij een KSG-project in Noord-Brabant, dat gericht is op jongeren tussen de 12 en 18 jaar, wordt het niet reëel geacht om te denken dat na een periode van dertien weken gewichtsverschillen zijn waar te nemen. Dat is dan ook niet het doel van dat project. Het lichaamsgewicht van de jongeren wordt wel gemeten, maar eigenlijk is het geen parameter. Wel wordt van belang geacht dat de jongeren iets

wordt bijgebracht over gezondheid en voeding, zodat dit de leefstijl beïnvloedt. Volgens de projectleider uit een grote gemeente in de provincie Utrecht (eerste ronde) hebben de deelnemers iets van het project opgestoken, maar is het nog niet duidelijk wat dit verder met ze doet.

Tabel 3.2 laat zien dat de bereikte effecten zeer uiteenlopen en dat de projectleiders verschillende facetten aanduiden als effect. Waar de één ingaat op het aantal bereikte kinderen of het aantal afgenomen fittests, benoemt de ander de intensievere samenwerking tussen school en sportvereniging. Een groot deel van de ondervraagden benoemt vooral de tastbare output-resultaten zoals aantallen activiteiten en aantallen deelnemers, vermoedelijk omdat dit concreet is. Voor het inzichtelijk hebben van effecten bij de projectleiders is het wellicht nog te vroeg, omdat de projecten uit de tweede ronde nog maar net zijn opgestart en ook de projecten uit de eerste ronde nog niet geheel waren afgerond ten tijde van de interviewronde.

3.4 Succesfactoren- en faalfactoren

Waarom bepaalde projecten succesvol verlopen en andere niet, heeft te maken met uiteenlopende factoren, die in alle gevallen ook nog eens contextafhankelijk zijn en te maken hebben met de lokale situatie. Toch is het interessant te bezien welke factoren bepaalde projecten nu tot een succes maken.

Succesfactoren

Hierbij worden vaker genoemde zaken in willekeurige volgorde aangegeven:

- **Kennis van de doelgroep**. Het is van belang om te weten waaraan behoefte is. Gebleken is dat niet-westerse vrouwen bijvoorbeeld graag willen leren fietsen. Maar dat betekent niet dat zij ook automatisch deelnemen aan recreatieve fietstochten van ten minste 10 kilometer.
- **Veilige omgeving c.q. vertrouwd gezicht**. Uit diverse projecten is gebleken dat het bieden van een veilige omgeving van eminent belang is. Dat geldt in het bijzonder voor jonge kinderen, kwetsbare jongeren of ouderen.
- **Diversiteit activiteiten**. Een groep projectleiders heeft er bewust voor gekozen om een veelzijdig palet aan activiteiten te organiseren, al naar gelang de behoefte. Het bieden van een variatie aan sporten of beweegactiviteiten blijkt een succes te zijn. Dit gevarieerde aanbod wordt met name gekenmerkt door een instuifgehalte en is in zekere zin vrijblijvend. De betaling geschiedt overigens verschillend. Sommige projecten innen geld per les, andere werken met een strippenkaart.
- **Goede interne communicatie** in een vroeg stadium. Het komt de voortgang van het project ten goede als de organisatie (eigenaar + partners) in een vroeg stadium over de onderlinge rol, belangen en taken duidelijke afspraken maakt en daarover communiceert. Bij een aantal projecten is een werkgroep in het leven geroepen waarin de verschillende partners zijn vertegenwoordigd. In deze gevallen wordt niet heel vaak, maar zeer efficiënt en actiegericht vergaderd en hebben de verschillende partners allemaal een eigen rol en taken.
- **Kwalitatief goed aanbod en goede begeleiding**. Een aantal projectleiders geeft aan dat de kwaliteit van het aanbod en de kwaliteit van lesgevers van belang is om deelnemers aan zich te binden. De kwaliteit en dus niet het aantal activiteiten moet vooropstaan.
- **Inzet vrijwilligers**. Zonder de inzet van vrijwilligers zijn veel projecten niet levensvatbaar. Temeer omdat verschillende activiteiten na afloop van het subsidietraject gecontinueerd zullen moeten worden bij de betrokken verenigingen.
- **Fittest**. Het blijkt dat er behoefte is aan inzicht in de gezondheidssituatie van zowel kinderen als volwassenen. Het gebruik van meetinstrumenten heeft gretig aftrek, niet alleen bij fysiotherapiepraktijken, maar ook bij sport- en beweegaanbieders. Naar aanleiding van een

nulmeting kunnen persoonlijke beweegplannen worden opgesteld. Een projectcoördinator in een Utrechtse gemeente laat zijn enthousiasme uit de volgende woorden blijken:

"Het fenomeen fittest begint zo langzamerhand echt een instrument van waarde te worden. We hebben een hele teststraat beschikbaar en dat werkt als een magneet. Het geeft in ieder geval een mooie aanleiding om met mensen in gesprek te komen." (projectleider eerste ronde, grote gemeente provincie Utrecht)

- **Netwerk**. Het hebben van een groot en sluitend netwerk wordt als een belangrijke succesfactor genoemd. Daardoor wordt het namelijk makkelijker om bij problemen of knelpunten mensen in te schakelen. Ook worden lijnen korter, wat ten goede komt aan de uitvoering van activiteiten.

  "Je moet naar de directeur stappen en samen plannen maken. Dat werkt het beste. Deze werkwijze hebben we vanaf het begin gehanteerd. Dat werkt gewoon goed, het persoonlijk contact." (projectleider eerste ronde, kleine gemeente Overijssel)

- **Financiële impuls (= Sportimpuls).** De meerwaarde van de Sportimpuls is volgens de meeste organisaties dat verenigingen en maatschappelijke organisaties die op sport- en beweeggebied ambities hebben, de (financiële) mogelijkheden krijgen om die (proberen) waar te maken. Vaak zijn er voldoende ideeën en ambities, maar ontbreekt het aan financiële middelen om die ideeën verder uit te werken.

  "Het is een kans om dit soort projecten op te starten. Het contact met de partners was er wel een beetje, maar we hadden nooit budget om dingen op te pakken. De Sportimpuls heeft echt als een vliegwiel gewerkt. We konden opstarten, iedereen zag wat het kon opleveren en werd zo enthousiast dat het na afloop van het subsidietraject ook doorgang vindt." (projectleider eerste ronde, grote gemeente Overijssel)

Met de financiële middelen van de Sportimpuls is het in elk geval gemakkelijker om sportaanbieders bereid te vinden om te participeren in het project. Een van de projectleiders uit de eerste ronde verwoordt dit als volgt:

"Je hebt nu iets te bieden. Dat financiële stukje is daarin wel belangrijk, want je kunt daardoor ook meer van ze verwachten en meer van ze vragen, want ze krijgen een vergoeding op het moment dat ze het netjes aanleveren en dat ze de afspraken nakomen." (projectleider eerste ronde, grote gemeente provincie Utrecht)

Faalfactoren

Binnen de Sportimpuls-projecten kwamen projectleiders en partners verschillende belemmeringen tegen, ook wel faalfactoren genoemd. De volgende faalfactoren kwamen uit de interviews naar voren:

- **Gebrek aan kennis over andere sectoren.** Wanneer intersectoraal wordt samengewerkt, kost het soms veel tijd om elkaars werkwijze te herkennen en waarderen. Dit gaat dan ten koste van de uitvoering van activiteiten.
- **Verschillende belangen** tussen de samenwerkende partijen. Zoals vermeld, komt het voor dat figuurlijk de neuzen niet allemaal dezelfde kant op staan. Het is lang niet altijd een kwestie van onwil, maar de prioriteiten worden soms ergens anders gelegd. Waar de één oog heeft voor de

individuele ontwikkeling van een persoon, hecht de ander bijvoorbeeld belang aan de ontwikkeling van het groepsproces. Het één hoeft het andere niet uit te sluiten, maar als er geen overeenstemming over wordt bereikt, dan belemmert dit de voortgang van het Sportimpuls-project.

- **Vertrek van projectmedewerkers tussentijds.** Als projectmedewerkers het project voortijdig verlaten, valt kennis weg en loopt het project vertraging op, omdat een vervanger meestal niet direct voorhanden is. Bovendien moet deze vervanger opnieuw worden 'ingewerkt' en dat kost tijd.
- **Afhankelijkheid van intermediairs.** Bij een aantal projecten zijn intermediairs nodig om deelnemers te werven. Voorbeelden van deze intermediairs zijn artsen, fysiotherapeuten en scholen. Soms is er sprake van tegenvallende (tussen)resultaten, omdat van doorverwijzing onvoldoende sprake was. Bij een project in het midden van het land waren de beoogde middelbare scholen niet of nauwelijks bereid om mee te werken, waardoor de projectleider genoodzaakt was contact op te zoeken met basisscholen. De middelbare scholieren zijn daardoor niet bereikt.
- **Moeilijk bereik deelnemers met een niet-westerse achtergrond.** Het blijft een uitdaging om mensen met een niet-westerse achtergrond naar lessen en activiteiten te trekken. Ze blijven soms (meerdere keren) weg, zonder opgave van reden. Dit bemoeilijkt de continuïteit van de programma's.
- **Betrokkenheid van ouders**. Bij meerdere projecten blijft de ouderbetrokkenheid een lastig punt. Ouders zijn vaak zelf druk met van alles. In een enkel geval heeft het met de wijksamenstelling (met bijvoorbeeld veel eenoudergezinnen) te maken, zoals onderstaand citaat illustreert:

"Je ziet ze bijna niet. Je merkt het bij de bredeschoolactiviteiten in een bepaalde buurt. Als er dan van de zestien er vier ouders komen [bij de afsluiting, red.], dan denk je, goh. Maar in een andere buurt zie je een opkomst van vijftien ouders." (Project eerste ronde, grote gemeente Noord-Holland)

Ook op dit gebied zijn er uitzonderingen. Zo ook bij het KSG-project in Noord-Brabant. Bij twee ouderbijeenkomsten was een opkomst van 90 procent. De projectleider voegde eraan toe dat de ouderbetrokkenheid een groot punt van aandacht was binnen het project.

3.5 Borging projecten

Hoewel er in de eerste aanvraagronde niet specifiek werd gevraagd naar de manier waarop projectleiders aandacht hadden voor de borging van hun projecten, moeten zij hierover wel rapporteren. In de voorliggende evaluatie is dan ook het onderwerp borging aan de orde gekomen. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen de borging van duurzame sport- en beweegparticipatie, financiële borging van de activiteiten na afloop van het subsidietraject en borging van lokale samenwerking.

Borging sport- en beweegparticipatie

Bij de meeste projecten wordt aandacht besteed aan het verduurzamen van sportdeelname als resultaat van het project. Dit is meer dan in 2013, toen bij bijna de helft van de projecten aandacht werd besteed aan borging.[24] Zo wordt in een aantal gevallen de infrastructuur binnen een gemeente zo

[24] Cevaal & Van der Sluis (2013). Sportimpuls: de eerste ronde. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpulsprojecten uit de eerste ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk – voor sport, onderwijs en gezondheid.

ingericht dat kinderen extra worden uitgedaagd om te sporten en te bewegen. Dit gebeurt in een kleine gemeente te Overijssel door het plaatsen van tachtig korfbalpalen verspreid over scholen en plantsoenen. Men probeert daarmee de drempel om te gaan korfballen zo laag mogelijk te maken.

Sportaanbieders spelen een belangrijke rol in het verduurzamen van de sportparticipatie van deelnemers. Zij verzorgen bijvoorbeeld clinics of proeflessen op scholen en maken daarbij van de gelegenheid gebruik om kinderen te enthousiasmeren voor een aantal kennismakingslessen bij de sportvereniging of een andere sportaanbieder. Ook tijdens sportdagen en toernooien die vanuit deze projecten worden georganiseerd, doen sportaanbieders veel aan werving. Bijvoorbeeld door materialen en gezonde snacks uit te delen en gratis lessen aan te bieden. Het resultaat van deze acties is vaak niet gemeten. Of de acties effect hebben, is dan ook onduidelijk.

Projectleiders en samenwerkingspartners geven aan dat het binden van deelnemers een ingewikkeld vraagstuk is. Een-op-een begeleiding zou volgens een van de projectleiders wellicht hierin van betekenis kunnen zijn. Dat betekent dat verenigingen zouden moeten kunnen inspringen op persoonlijke wensen en behoeften van deelnemers.

Financiële borging

Voor het structureel kunnen binden van deelnemers is continuering van de sport- en beweegactiviteiten van belang. Daarvoor is financiering nodig, maar de rijksubsidie eindigt na twee jaar. Wie gaat daarna de kosten van de activiteiten, coördinatie/begeleiding, materialen, et cetera betalen?

De financiële borging van de Sportimpuls-projecten vindt op verschillende manieren plaats. Zo wordt bij verschillende projecten aan deskundigheidsbevordering gedaan. Dat betekent bijvoorbeeld dat sportverenigingen lesgeven op school, maar dat er ook clinics worden gegeven aan groepsleerkrachten, zodat zij de les op den duur kunnen overnemen. Daarnaast worden clinics, kennismakingslessen en toernooien opgenomen in het jaarplan van verschillende scholen zodat ze een structureel karakter krijgen.

“Financieel is dat geen probleem. De meeste kosten zitten in de aanschaf van materiaal. De rest wordt door de contributie opgevangen en de uren vanuit Sportservice zijn in principe gedekt.” (projectleider tweede ronde, grote gemeente Overijssel)

Tijdens de interviews is duidelijk geworden dat ongeveer de helft van de projectleiders nog zoekende is naar structurele vormen van financiering. In 2013 werd door bijna alle projectleiders aangegeven dat hier nog helemaal geen plannen voor waren.[25] Bij een paar projecten is het deelnametarief trapsgewijs opgebouwd om de (instap)drempel zo laag mogelijk te houden. Gedurende de projectperiode is het tarief gestaag verhoogd. Andere financieringsvormen zijn ook toegepast. Ter illustratie een voorbeeld van een tweederondeproject uit een grote gemeente in Zuid-Holland, waarbij ouders 10 euro van de verstrekte 25 euro terugkrijgen als hun kind 80 procent van de lessen aanwezig is geweest. Over deze constructie is het volgende gezegd:

[25] Cevaal & Van der Sluis (2013). Sportimpuls: de eerste ronde. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpulsprojecten uit de eerste ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk – voor sport, onderwijs en gezondheid.

"Het is heel lastig, als je het aanbiedt, dan is het heel gemakkelijk dat mensen toch weer afhaken en als je het bedrag te hoog maakt dan komen ze überhaupt al niet dus dat was wel even puzzelen." (projectleider tweede ronde, grote gemeente Zuid-Holland)

Voor veel van de beoogde doelgroepen is het in de ogen van projectleiders ondenkbaar dat zij voortaan commerciële tarieven of reguliere contributiebedragen moeten gaan betalen. Veel projectleiders zijn daarom voornemens gemeentesubsidie aan te vragen of gebruik te kunnen maken van (jeugdsport)fondsen. Bij een eerste ronde project uit Noord-Holland staat reeds vast dat de werkzaamheden van de coördinator van de Sportimpuls-activiteiten met een paar maanden verlengd worden (tot januari 2015) vanwege de buurtsportcoachregeling. Vooralsnog is daar geen geld beschikbaar voor materiaal of vervolgactiviteiten. Een subsidiebedrag van het stadsdeel moet daarvoor soelaas bieden.

Volgens een bij een judoproject betrokken vakleerkracht lichamelijke opvoeding in een grote gemeente uit Limburg kan dit soort projecten alleen georganiseerd worden met financiering van buitenaf. In zijn ogen zullen scholen nooit zelf besluiten een dergelijk project te starten. De scholen doen in het kader van de Sportimpuls mee, omdat het gratis aangeboden wordt.

"Scholen hebben gewoon geen geld. Als ik morgen stop, komt er echt geen nieuwe vakleerkracht, hoor. Dat zegt al genoeg." (samenwerkingspartner tweede ronde, grote gemeente Limburg)

Een groep projectbetrokkenen vermoedt dat, daar waar een werkgroep actief is, deze in stand zal blijven en dat de verdeling van taken en werkzaamheden eveneens zal blijven bestaan. Binnen een van de verenigingsprojecten in Overijssel zal een groep vrijwilligers de honneurs gaan waarnemen. Hier was de Sportimpuls vooral bedoeld om materialen aan te schaffen en niet voor personele inzet. De activiteiten zijn al uitgevoerd door vrijwilligers en dat zal worden gecontinueerd.

Bij een van de andere projecten is een bijeenkomst in de wijk georganiseerd. Daar hebben alle betrokken partners verteld over de positieve resultaten van het project. Daar is vervolgens ook het onderwerp borging aan de orde geweest. De uitkomst was dat een betrokken vadercentrum voor de praktische uitvoering gaat zorgen (administratie en communicatie). De badmintonvereniging levert het kader en de gemeente draagt zorg voor de accommodatie.

Borging lokale samenwerking

Met het oog op de kwaliteit van de projecten wordt de Sportimpuls deels aangegrepen om de reguliere samenwerking tussen verenigingen (onderling) en andere organisaties in de wijk of in de gemeente nog verder vorm en inhoud te geven. Wat gebeurt hiermee als de Sportimpuls-projecten eindigen?

Het merendeel van de projectbetrokkenen verwacht dat de al dan niet geïntensiveerde samenwerking gecontinueerd zal worden. Een kleine minderheid verwacht dat niet. Ook daarin speelt de financiële factor een rol van betekenis. Een partnerorganisatie bij een KSG-project in Noord-Brabant wijst op het belang van goede coördinatie.
"Een coördinerende rol en daarbij de afstemming naar partners toe en het bestuurlijk commitment dat erachter zit, is wel een voorwaarde om door te gaan met elkaar." (samenwerkingspartner KSG-project, kleine gemeente Noord-Brabant)

Bij de projectleiding bij een Sportimpuls-project in de provincie Utrecht leeft de wens om na beëindiging van dit project een gezamenlijke agenda vast te stellen.

"We willen niet van A tot Z de dingen invullen. Belangrijk van de borging vind ik dat alle partners daarin zeggen: zó werkt het voor ons. Als de conclusie luidt dat er wijkgerichte verschillen zijn, dan is dat zo. Op grond van onze ervaringen geven we voorzetten, maar we gaan het gezamenlijk vaststellen." (projectleider eerste ronde, grote gemeente provincie Utrecht)

Al eerder is eraan gerefereerd, bij enkele projecten spelen de combinatiefunctionarissen en buurtsportcoaches een belangrijke rol in het borgen van de activiteiten, maar ook om de samenwerking tussen de lokale samenwerkingspartners te continueren. Concreet komt het erop neer dat zij de (nieuwe) activiteiten zullen opnemen in hun uitvoeringsplannen en hier uitvoering aan geven en dat zij samen met de betrokken partijen een overlegmoment creëren om het project door te ontwikkelen.

Een van de sportaanbieders in het midden van het land ziet alleen een toekomst met partners weggelegd, als daadwerkelijk alle partijen voor samenwerking openstaan. Deze samenwerking is klaarblijkelijk niet voor iedereen even vanzelfsprekend. Bij dit project kostte het nogal moeite om in contact te komen en blijven met middelbare scholen. Dit kost in hun ogen veel energie en levert verhoudingsgewijs weinig op.

4. Conclusies en verbetersuggesties

Naar aanleiding van de bevindingen van projectleiders en samenwerkingspartners kan een aantal conclusies worden getrokken. Verder voorziet dit hoofdstuk in verbetersuggesties, die voornamelijk door de respondenten zijn aangedragen.

4.1 Aanvraagprocedure duidelijk, maar voor verbetering vatbaar

Veel projectleiders vinden de aanvraagprocedure in het algemeen duidelijk. Ze vinden dat er voldoende informatie beschikbaar is en dat er goede ondersteuning is geboden. Zij vinden echter ook dat een aantal zaken verbeterd kan worden om de procedure efficiënter te maken. Zo is een aantal projectleiders de mening toegedaan dat naar verhouding veel informatie moest worden verzameld, die vervolgens in beperkte invulvelden diende te worden gevoegd. Deze opmerking werd ook in 2013 gemaakt. Toen werd aangegeven dat er te beperkt ruimte was om het project uiteen te zetten. De huidige werkwijze – waarmee wordt gedoeld op het kiezen van interventies uit de Menukaart Sportimpuls – schrikt sportaanbieders af, zeker in krachtwijken waar de situatie soms erg complex is. In de ogen van de betrokken partijen is de Menukaart Sportimpuls in het algemeen duidelijk. De keuzemogelijkheden voor KSG-projecten zijn nog niet groot, waardoor de menukaart eerder een beperkende dan ondersteunende werking heeft. In tegenstelling tot de reguliere projecten is het minder eenvoudig gebleken om de gekozen interventies te vertalen naar de lokale situatie. Een grondige probleem- of wijkanalyse is van belang gebleken voor het al dan niet realiseren van een succesvol project.

Verbetersuggesties aanvraagprocedure

Eigen inbreng interventies

In het aanvraagformulier zou bij te kiezen interventies meer ruimte mogen komen voor eigen inbreng en experimenteerruimte. In de aanvraag zou het mogelijk moeten zijn om enkele aansprekende elementen van bestaande en succesvolle (eigen) interventies op te nemen in de beschrijving van het projectplan.

Handleiding en proefaanvraag

Om het schrijfproces van potentiële projectaanvragers te bespoedigen zou een handleiding met praktische tips en het voorleggen van proef- of conceptaanvragen uitkomst kunnen bieden.[26] Deze handleiding zou benut kunnen worden tijdens de regionale voorlichtingsbijeenkomsten van OOSI. Ook kan deze handleiding verstuurd worden naar lokale sportservicepunten, zodat deze partijen adequater kunnen ondersteunen en adviseren.

Een van de suggesties is om mogelijkheden te creëren voor het indienen van online proefaanvragen, zodat beter inzicht ontstaat in redenen van (mogelijke) toe- of afwijzingen. Deze suggestie sluit aan bij de reeds bestaande mogelijkheid tot het uitvoeren van de zogenoemde 'Zelfscan' van het NISB en is intussen overgenomen. Om potentiële Sportimpuls-aanvragers te ondersteunen bij het schrijven van een goede aanvraag, waren er gedurende de openstelling van de derde ronde (13 februari – 10 april 2014)

[26] Voor de tweede en derde ronde was een handleiding beschikbaar

spreekuren ingepland in verschillende regio's (Van Lindert et al., 2014, in voorbereiding). Deze werden vanuit de OOSI's georganiseerd. Voorafgaand aan ieder gesprek (van een uur) konden aanvragers de aanvraag in concept opsturen.

In het voorjaar van 2014 is vanuit NISB en NOC*NSF een vragenlijst naar de OOSI-regioadviseurs verzonden om te informeren naar de ervaringen met vragen en ondersteuning bij Sportimpuls-KSG-aanvragen (NISB, team KSG, 2014). Voor meer informatie hierover wordt verwezen naar de Voortgangsrapportage Monitor SBB (Van Lindert et al., 2014, in voorbereiding)

4.2 Projectverloop naar tevredenheid

Als wordt gekeken naar het verloop van de projecten, dan geven de meeste projectleiders aan dat dit conform de planning gebeurt. Dit is beduidend meer dan in 2013, toen ruim minder dan de helft van de projecten volgens planning verliep. Bij het merendeel van de projecten worden de doelstellingen gerealiseerd. Het gaat hierbij vooral om output- en outcomedoelstellingen. Zo geven meerdere projectleiders aan dat de beoogde inactieve doelgroepen dankzij de activiteiten tijdens die projectperiode (meer) zijn gaan bewegen. Zij beschouwen het echter wel als een uitdaging om de bereikte deelnemers voor langere termijn (en na afloop van het project) aan zich te binden. Vrijwel alle projectleiders en partners zijn zoekende naar manieren om de participanten structureel aan het sporten en bewegen te krijgen. Dit blijft klaarblijkelijk een uitdaging, omdat ook in 2013 projectleiders aangaven hier moeite mee te hebben.

Zaken die een project vertragen, zijn onder andere: een verloop onder de projectbetrokkenen en de inzet van intermediairs voor het werven van specifieke groepen. Of dat nu om scholen of huisartsen gaat, is om het even. Het gaat erom dat deze afhankelijkheid de projectvoortgang in de weg zit. Projectleiders hebben geen rechtstreekse 'grip' op de doelgroep.

Door de Sportimpuls is de samenwerking tussen het gros van de uitvoerende partijen op lokaal niveau verbeterd. Het bedrijfsleven is tot nu toe overigens weinig tot niet betrokken.

Het algehele beeld van de Sportimpuls is dat sportaanbieders met de Sportimpuls een grote kans hebben gekregen om (reeds bestaande) plannen en ambities te realiseren. Een dergelijke (financiële) impuls werkt als een vliegwiel voor ondernemende sportaanbieders. Het zorgt ervoor dat verenigingen en andere aanbieders van sport- en beweegactiviteiten een extra zetje krijgen om hun plannen om nieuw aanbod te ontwikkelen of nieuwe doelgroepen te bedienen, kunnen waarmaken.

Verbetersuggesties verloop

Directe leefomgeving

Wat betreft het werven van de verschillende doelgroepen blijft het een uitdaging om inactieven te bereiken. Aangegeven wordt dat voor de groepen jongeren en volwassenen geldt dat ze het beste benaderd kunnen worden in hun directe leefomgeving. Dat betekent bijvoorbeeld voor de doelgroep allochtone vrouwen dat een specifieke vrouwenorganisatie of een moskee een belangrijke rol speelt. Voor het bieden van aanbod op maat is kennis van de doelgroep een vereiste. Zo blijkt dat voor bepaalde doelgroepen een vast gezicht (met kennis van de doelgroep en verantwoord sport en bewegen) of een vertrouwde omgeving noodzakelijk is. Veel personele wisselingen dragen daar niet aan bij.

Voortvarend begin maken

In de voorbereidingsfase dient ervoor gezorgd te worden dat het project 'voet aan de grond krijgt' binnen de deelnemende organisaties. Het creëren van enthousiasme onder betrokken medewerkers of vrijwilligers door ze alvast te laten nadenken over continuering van het project, is wenselijk. Dat zorgt voor een betere en snellere uitvoering. Eén en ander kan mogelijk bespoedigd worden als de taakverdeling door gezagsdragers (bijvoorbeeld gemeente) geschiedt. Daardoor verloopt het project wellicht minder vrijblijvend.

Fittest

Een van de trekkers op het gebied van sport- en bewegen is de fittest. Mensen willen klaarblijkelijk graag weten hoe 'fit'(lees: gezond) ze zijn op basis waarvan een programma op maat kan worden aangeboden. Verschillende respondenten adviseren te beginnen met een fittest als start van sport- en beweegprogramma's. De fittesten kunnen als monitoringsinstrument worden ingezet.

Sportbreed aanbod naar behoefte

Een ander punt dat bij de doelgroep inactieve volwassenen de kans op succes vergroot, is het aanbieden van een sporttakbreed pakket aan activiteiten met een instuifgehalte, zodat deelnemers keuzevrijheid hebben.

4.3 Onzekerheid financiële borging

Bijna alle projectleiders hebben aandacht voor de inhoudelijke borging en samenwerking na afloop van de subsidieperiode. Sommige projectleiders zijn vanaf het begin bezig met de inhoudelijke borging en samenwerking, andere denken daar in een later stadium over na. Sportaanbieders spelen hierin een belangrijke rol. De georganiseerde activiteiten moeten daar een structurele plek krijgen. Financiële borging is vrijwel nergens gerealiseerd. Men is daar al wel (meer dan in 2013) mee bezig, door bijvoorbeeld deelnametarieven in te voeren of te verhogen of door de inzet van betaalde krachten over te dragen aan vrijwilligers, maar dat moet in veel gevallen nog preciezer vorm krijgen.

Verbetersuggesties financiële borging

Aanbevolen wordt om vanaf het begin van het traject aandacht te hebben voor financiële borging en hier alle partijen bij te betrekken die een rol spelen binnen het project. Het vroegtijdig gezamenlijk nadenken over dit vraagstuk zorgt voor meer ideeën, suggesties en draagvlak.

Om te voorkomen dat projectleiders zich pas in de laatste fase van het project over het vraagstuk van financiële borging gaan buigen is het raadzaam om na het eerste projectjaar terug te komen op de plannen en ideeën uit de aanvraag qua borging. Dit kan gecombineerd worden met de voortgangsrapportages die projectleiders moeten aanleveren bij ZonMw.

5. Literatuur

- Cevaal, A. & Sluis, A. van der (2013). *Sportimpuls: de eerste ronde*. Verdiepingsonderzoek naar de lokale uitvoering en opbrengsten van de Sportimpulsprojecten uit de eerste ronde. Utrecht/Ede: Mulier Instituut/Kennispraktijk – voor sport, onderwijs en gezondheid.
- Jong, M. de, Lindert, C. van & Poel, H. van der (2013). *Voortgangsrapportage monitor Sport en Bewegen in de Buurt, 2013*. Utrecht: Mulier Instituut
- Jong, M. de, Lindert, C. van & Poel, H. van der (in voorbereiding). *Voortgangsrapportage monitor Sport en Bewegen in de Buurt, 2014*. Utrecht: Mulier Instituut
- Lindert, C. van, Bol, P. van der, Reijgersberg, N. & Cevaal, A. (2014 in voorbereiding). Voortgangsrapportage Monitor Sport en Bewegen in de Buurt 2014. Utrecht: Mulier Instituut.
- NISB, team KSG (2014). OOSI ervaringen met vragen rondom KSG en ondersteuning. Ede: interne rapportage NISB.
- ZonMw team Sportimpuls (2013). *Managementrapport subsidieaanvragen Sportimpuls Kinderen Sportief op Gewicht ronde 2013*. Den Haag: ZonMw.

Internetsites

- www.effectiefactief.nl/menukaart
- www.rijksoverheid.nl/bestanden/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2011/05/19/beleidsbrief-sport-sport-en-bewegen-in-olympisch-perspectief/beleidsbrief-sport.pdf. Bekeken op 22 augustus 2013.
- www.sportindebuurt.nl
- www.sportindebuurt.nl/hulp-nodig/sportimpuls
- www.zonmw.nl

Bijlage 1 Criteria Sportimpuls 2012

Behorende bij de oproep tot het indienen van subsidieaanvragen voor het ministerie van VWS-programma Sport en Bewegen in de Buurt (SBB) inzake Sportimpuls, oproep voorjaar 2012.[27]

Inleiding

In dit document worden de gestelde criteria en aanwijzingen toegelicht die gelden bij de beoordeling van de relevantie, kwaliteit en financieringsvoorwaarden van de Sportimpuls-aanvragen voor 2012. Het is een aanvulling op de tekst van de oproep tot het indienen van subsidieaanvragen. Dit document vervangt die oproep niet.

Allereerst worden de criteria voor relevantie toegelicht. Daarna volgt een toelichting op de kwaliteitscriteria en een uitwerking van de punten uit de programmadoelstelling, namelijk het startklaar maken van lokale sport- en beweegaanbieders om de kansen te kunnen benutten om sport onderdeel te maken van de dagelijkse keuze van mensen en daarmee de gezondheid te bevorderen. Tot slot zijn er nog enkele financieringsvoorwaarden opgenomen.

De Sportimpuls wordt in de periode 2012 tot en met 2016 uitgevoerd door ZonMw in samenwerking met NOC*NSF en het NISB. De Sportimpuls is een onderdeel van het VWS-programma SBB, dat zich ten doel stelt eraan bij te dragen dat het lokale sportaanbod beter aansluit op de vraag en er meer lokaal maatwerk komt, zodat mensen zelf kunnen beslissen aan welke sport- of beweegactiviteit ze deel willen nemen. Deze vraaggerichte aanpak en samenwerking moeten leiden tot een hogere duurzame sportdeelname en tot een gezonde en actieve leefstijl.

I. Relevantie criteria Sportimpuls

De volgende uitgangspunten in het beleid van het ministerie van VWS zijn relevant voor de Sportimpuls aanvragen:

1. Hogere, duurzame sportdeelname

De activiteiten uitgevoerd met behulp van de Sportimpuls krijgen direct meer mensen aan het sporten/bewegen die op het moment van de aanvraag niet of te weinig sporten/bewegen of houden meer mensen aan het sporten/bewegen waarvan bekend is dat ze dreigen uit te vallen.

2. Lokale samenwerking

Met de Sportimpuls wordt lokale samenwerking gestimuleerd. Vanuit deze samenwerking worden goede ervaringen en ideeën gecombineerd tot een gezamenlijk actieplan. De samenwerking kan bestaan uit enerzijds sport- en beweegaanbieders, zowel georganiseerd , ongeorganiseerd, commercieel of niet-commercieel en anderzijds gemeente, onderwijsinstanties, welzijnsorganisaties, zorginstellingen, bedrijfsleven, et cetera.

[27] Bron: NOC*NSF/ZonMw (2013)

3. Afstemming lokaal sport- en beweegbeleid
De activiteiten voor de Sportimpuls dienen aan te sluiten bij het lokale (sport- en beweeg)beleid. De gemeente kan hiervoor een verklaring afgeven of u dient een passage uit het gemeentelijk sportbeleid op te nemen in uw aanvraag. De inzet van de Buurtscan, het Buurtactieplan en in de uitvoering de betrokkenheid van de Buurtsportcoach vormen, indien van toepassing, een belangrijke aanvulling op uw aanvraag.

Er wordt gestreefd naar een samenhangende aanvraag per buurt, dan wel per lokale maatschappelijke opgave. In de optimale situatie dient u per buurt, of per aanpak één aanvraag in. Deze aanvraag kan bestaan uit meerdere activiteiten vanuit meerdere aanbieders.

4. Vraaggericht sport- en beweegaanbod
De activiteiten uit de Sportimpuls dienen vraaggericht te zijn en, indien mogelijk, cijfermatig onderbouwd. Uw activiteitenplan en de behoefte van de te bereiken doelgroep dienen voldoende beschreven te zijn. Uw Sportimpuls-aanvraag beslaat een specifieke beschrijving van uw lokale situatie en gaat in op het creëren van sport- en beweegaanbod dat voor deze situatie nieuw is.

5. Bewezen effectieve activiteiten – Menukaart Sportimpuls
De Sportimpuls is niet beschikbaar voor de ontwikkeling van nieuw sport- en beweegaanbod. Met onder andere de programma's 'Proeftuinen Nieuwe Sportmogelijkheden', 'NASB' en 'Meedoen alle jeugd door sport' zijn vooralsnog voldoende good practices beschikbaar om een slag te maken naar een verhoogde sportparticipatie en een gezonde leefstijl. Deze activiteiten zijn opgenomen in de Menukaart Sportimpuls. In de Sportimpuls worden alleen activiteiten gefinancierd die gebaseerd zijn op sport- en beweegaanbod opgenomen in de Menukaart Sportimpuls (www.effectiefactief.nl/Menukaart).

6. Borging van activiteiten
De activiteiten zijn ingebed in het lokale sport- en beweegbeleid en leiden toe naar continu sporten of bewegen in georganiseerd verband. De Sportimpuls is een opstartsubsidie. Het streven is en daar zal in de beoordeling van de aanvragen expliciet rekening mee worden gehouden, dat de activiteiten zelfstandig door de lokale partijen zullen worden voortgezet na het verstrijken van Sportimpuls. Hier dient in uw plan speciale aandacht aan te worden besteed.

II. Kwaliteitscriteria Sportimpuls

Met het beschikbaar stellen van de Sportimpuls wil het ministerie van VWS een impuls geven aan de kwaliteit van het lokale sport- en beweegaanbod en de mogelijkheden die samenwerking tussen sport en andere maatschappelijke partijen bieden. Daartoe dient uw aanvraag in meerdere mate te voldoen aan de volgende kwaliteitscriteria:

1. Buurtscan en Buurtactieplan
Indien aanwezig, is uw Sportimpuls-aanvraag gebaseerd op uitkomsten van de Buurtscan en/of onderdeel van het Buurtactieplan. Uw gemeente kan deze Buurtscan hebben uitgevoerd en de totstandkoming van het Buurtactieplan hebben gefaciliteerd.

2. Meetbaar resultaat
Het is belangrijk dat uw doelstellingen concreet en realistisch beschreven zijn, dat u een duidelijk beschreven doelgroep(en) benadert en dat de beschrijving van het beoogde resultaat ook concreet geformuleerd is. Uw activiteiten worden geëvalueerd aan de hand van uw leerervaringen, monitoring en uw bijdrage aan de afrekening van de verstrekte subsidiegelden.

3. Specifieke doelgroep
U richt uw activiteiten op een specifiek beschreven doelgroep. U bent daarbij vrij te kiezen uit een mix van doelgroepen. U focust in uw aanvraag op de behoefte van specifieke doelgroepen die in uw buurt een impuls kunnen krijgen om een actievere leefstijl aan te nemen. Per doelgroep stelt u een activiteitenprogramma samen. U streeft daarbij naar een samenhangend geheel van activiteiten dat in de breedte inspeelt op de behoeften van de doelgroep en de mogelijkheden lokaal. Voorkom een versnippering in losstaande activiteiten, tenzij u aantoont dat u hiermee aansluit bij een ander programma of zekere behoefte.

Activiteiten die integratie belemmerend zijn en bepaalde groepen de toegang tot een activiteit ontzeggen, komen niet voor financiering in aanmerking. Projecten die specifiek gericht zijn op overlast veroorzakende jongeren, komen eveneens niet voor financiering in aanmerking.

4. Buurtsportcoach
Uw Sportimpuls-aanvraag is in lijn met het lokale sport- en beweegbeleid. U betrekt en beschrijft de inzet van de Buurtsportcoach in de uitvoering van uw Sportimpuls of u verklaart waarom de Sportbuurtcoach niet betrokken kan worden.

5. Projectgroep
In uw Sportimpuls-aanvraag beschrijft u duidelijk wie welke taak en rol in de uitvoering van het plan inneemt, zodat duidelijk is welke mensen en organisaties in het project betrokken zijn.

III. Financiële voorwaarden Sportimpuls
Uw aanvraag bedraagt minimaal €10.000,- en maximaal €150.000,- en beslaat een looptijd van 24 maanden. Uw aanvraag dient aan de volgende financiële voorwaarden te voldoen:

1. Opstartkosten
De Sportimpuls-middelen zijn in te zetten voor de opstartfase van activiteiten in de buurt. De Sportimpuls is niet inzetbaar voor de financiering van de Buurtsportcoach of eenmalige activiteiten. Voor financiering komen, in een reële verhouding met het beoogde resultaat, in aanmerking kosten voor:

- activiteitenaanbod;
- materiaal;
- pr&communicatie;
- deskundigheidsbevordering;
- inzet van personeel;
- (externe) ondersteuning.

In uw begroting staat duidelijk welke kosten u voor de Sportimpuls in aanmerking wilt laten komen.

2. Continuïteit
De Sportimpuls financiert activiteiten die na de subsidieperiode zelfstandig zullen worden voortgezet. Dit maakt u inzichtelijk in uw plan en begroting.

3. Lokale sport- en beweegaanbieders
Budget uit de Sportimpuls wordt alleen toegekend aan lokale sport- en beweegaanbieders die voor deze lokale situatie nieuw sport- en beweegaanbod gaan aanbieden, voor mensen die nu (te) weinig sporten en bewegen. Een lokale sport- en beweegaanbieder is bijvoorbeeld een sport of beweegvereniging of

fitnesscentrum. De aanvrager staat ten minste ingeschreven bij de Kamer van Koophandel. Uit de aanvraag blijkt welke kennis en ervaring de aanvrager heeft met het aanbieden van sport- en beweegactiviteiten. Gemeenten, (provinciale) sportraden, sportdetailhandel, sportbonden en andere sport- en beweegkoepels kunnen niet de aanvragende partij zijn. Een lokale sport- en/of beweegaanbieder doet de aanvraag bij voorkeur gezamenlijk met lokale partners, onder wie andere sport- en beweegaanbieders en andere partijen uit eerder genoemde sectoren.

4. Reguliere financiering
De Sportimpuls-financiering is geen alternatief voor reguliere financiering. De volgende aspecten moeten meegenomen worden bij het opstellen van de begroting:
Het is expliciet niet toegestaan kosten voor de Buurtsportcoach op te nemen in de begroting van de opstartkosten.
Kosten voor aanpassingen in de accommodatie mogen niet meer dan 10 procent van uw begroting beslaan. De middelen zijn dus expliciet niet bestemd voor het realiseren van accommodaties. Ook normale exploitatiekosten van uw accommodatie mogen niet begroot worden.
De verhouding directe kosten versus indirecte kosten bedraagt niet meer dan 75 procent versus 25 procent.

5. Monitoring
ZonMw en NOC*NSF zullen uw bevindingen monitoren. Met de acceptatie van uw Sportimpuls bent u verplicht bij te dragen aan deze monitoring en uw ervaringen te delen.

Tot slot

NOC*NSF en ZonMw houden zich het recht voor om deze criteria in de looptijd van deze subsidie aan te passen. Wilt u een aanvraag indienen of meer informatie over het programma Sport en bewegen in de buurt, de Menukaart Sportimpuls, of het format voor aanvragen? Kijk dan op www.sportindebuurt.nl.

Bijlage 2 Criteria Sportimpuls 2013

Relevantiecriteria 1 t/m 5[28]

1. Huidige situatie
De activiteiten zijn gericht op een nieuw sport- of beweegaanbod of een bestaand aanbod voor een nieuwe doelgroep. U kunt de lokale situatie in kaart brengen door lokale kengetallen te noemen uit de Buurtscan, Buurtactieplan en/of het Kennis- en Informatiesysteem Sport. U beschrijft in de subsidieaanvraag wat voor sport- en beweegaanbod al in uw buurt/ wijk of gemeente beschikbaar is. U geeft ook aan welke en hoeveel mensen in uw buurt/wijk/gemeente (ondanks dit aanbod) nog onvoldoende sporten en bewegen.

2. De doelgroep
De doelgroep beschrijft u specifiek en u toont aan dat uw aanbod aansluit bij hun wensen en behoeften, kortom u beschrijft zo volledig mogelijk de vraaggerichtheid van uw aanbod. U geeft inzicht om welke specifieke leeftijdsgroep, geslacht en waar mogelijk om welke sociaal economische klassen het primair gaat. U geeft daarbij aan waarom uw sport- en beweegaanbod deze doelgroep aanspreekt. Toon in uw plan aan hoe u deze specifieke doelgroep in de beoogde buurt stimuleert om van uw aanbod gebruik te gaan maken en blijvend deel te nemen aan sport- of beweegactiviteiten.

3. De lokale samenwerking
De Sportimpuls wil eraan bijdragen dat lokale sport- en beweegaanbieders samen met andere partners een passend sport- en beweegaanbod aanbieden. Uw samenwerking bestaat uit lokale sport- of beweegaanbieders en een of meerdere partijen die van toegevoegde waarde zijn op de kennis van de doelgroep, het aanbod of de lokale situatie. Hierbij kunt u denken aan onderwijs, bedrijfsleven, gemeentelijke sportstichtingen, welzijns- en/of zorginstellingen.
In een door alle partijen ondertekende **intentieverklaring (verplichte bijlage bij de subsidieaanvraag)** bevestigt u deze samenwerking. Er wordt in de beoordeling van de samenwerking specifiek gelet op de kwaliteit van de partners om de doelgroep te werven, te binden en blijvend laten deelnemen aan sport of bewegen.
In de subsidieaanvraag dient helder uiteen gezet te worden wie bij de samenwerking betrokken zijn, waarom juist voor deze partners is gekozen en wat ieders taken en verantwoordelijkheden zijn. U somt in uw subsidiesubsidieaanvraag de kernpartners op in de projectgroep.

Afstemming lokaal sport- en beweegbeleid:
Het sport- en beweegaanbod dat door u geïnitieerd wordt sluit bij voorkeur aan op het lokale sport- en beweegbeleid. Het ligt daarom voor de hand dat uw gemeente betrokken is (geweest) bij de totstandkoming van uw Sportimpuls subsidieaanvraag. In de subsidieaanvraag laat u zien dat u met de gemeente heeft gesproken over:

[28]http://www.zonmw.nl/fileadmin/documenten/Sportimpuls/Relevantie_en_kwaliteitscriteria_ronde_2013.pdf, bekeken op 22 september 2014

- ondersteuning van de intentie van uw subsidieaanvraag;
- de inzet van een buurtsportcoach bij uw Sportimpuls subsidieaanvraag. Een vergoeding voor de inzet van deze medewerkers mag geen onderdeel van uw begroting zijn;
- het gebruik van de voor uw subsidieaanvraag benodigde accommodatie(s).

In uw subsidieaanvraag geeft u aan op welke wijze uw gemeente betrokken is bij het criterium 'samenwerking'. Ook als uw gemeente uw subsidieaanvraag op bovenstaande punten niet ondersteunt dan kunt u dit op de intentieverklaring aangeven en toelichten.

4. Het aanbod
Het sport- en beweegaanbod is nieuw voor uw lokale situatie of nieuw voor de door u geselecteerde doelgroep, maar het is (gebaseerd op) een beproefd concept dat opgenomen is op de Menukaart Sportimpuls. U kunt in de subsidieaanvraag aangeven voor welke activiteit(en) u subsidie aanvraagt. Op de Menukaart Sportimpuls staan de voorwaarden voor het gebruik en de lokale toepassing van de interventie beschreven.

5. De duurzame deelname door de doelgroep
De Sportimpuls streeft naar een duurzame deelname aan sporten en bewegen. U dient in uw subsidieaanvraag aan te geven hoe u stimuleert dat de doelgroep structureel sport of beweegt. In de subsidieaanvraag beschrijft u dit onder het kwaliteitscriterium 'continuïteit en borging'.

Kwaliteitscriteria 1 t/m 5

1. Het actieplan
Het sport- en beweegaanbod dat u in samenwerking met andere lokale partners gaat organiseren is nieuw voor uw lokale situatie of doelgroep en is (gebaseerd op) een beproefd concept dat opgenomen is op de Menukaart Sportimpuls. In uw activiteitenplan beschrijft u:
- hoe u het sport- beweegaanbod gaat organiseren,
- hoe het aanbod wordt uitgewerkt in uw situatie,
- hoe de effectieve elementen lokaal worden toegepast,
- of extra samenwerking/training nodig is van de interventie-eigenaar.

Het is goed denkbaar dat een combinatie van meerdere activiteiten van de Menukaart nodig is om een hogere en duurzame deelname te bereiken. U streeft daarbij naar een samenhangend geheel van Menukaartactiviteiten dat in de breedte inspeelt op de behoeften van de doelgroep en de mogelijkheden lokaal. Belangrijk onderdeel binnen het actieplan vormt ook het communicatieplan. Hoe communiceert u met en werft u de doelgroep?
Het actieplan laat uw enthousiasme zien en geeft de betrokkenheid van de partijen weer.

2. De doelstelling
U heeft een concreet en haalbaar doel. Uw doel is Specifiek, Meetbaar, Acceptabel (wordt ondersteund door belangrijke partijen), Realistisch (haalbaar en uitvoerbaar) en Tijdgebonden (wanneer is het doel bereikt). Kortom uw doel is kort en 'SMART' omschreven.
U besteedt aandacht aan de wijze waarop u uw resultaten gaat meten met inzicht in cijfers over bereik, deelname aan activiteit en structurele sport- en beweegdeelname bij afronding.

3. De organisatie, uitvoering en planning
In het uitvoeringsplan licht u toe hoe u uw aanbod gaat organiseren in tijd, plaats, planning en inzet van expertise. Daarbij besteedt u aandacht aan de taakverdeling op uitvoeringsniveau van de samenwerkingspartijen.
U besteedt ook aandacht aan de inzet van de buurtsportcoach bij de uitvoering of coördinatie van uw Sportimpuls. U geeft duidelijk aan of deze aanwezig is in de beoogde buurt en waar de samenwerking uit bestaat. Een vergoeding voor de buurtsportcoach mag niet in de begroting worden opgenomen.

4. De verhouding kosten – baten
U geeft inzicht in de begroting (begrotingsposten op de verplichte bijlage Begroting Sportimpuls) en onderbouwt het benodigde budget voor de Sportimpuls. Alleen kosten die gemoeid zijn met het opstarten van dit nieuwe aanbod, komen in aanmerking voor subsidie. De Sportimpuls-financiering is geen alternatief voor reguliere financiering.
In de beoordeling wordt rekening gehouden met de balans tussen uw inspanning, het gevraagde budget, de te verwachten deelname aan uw activiteit en te verwachten structurele deelname door de doelgroep of doorstroming naar regulier aanbod. De opstartkosten dienen in verhouding te staan tot het beoogde bereik van de doelgroep van de betreffende activiteit.
In de begroting maakt u inzichtelijk hoe de verhouding van directe kosten versus indirecte kosten is en welke kosten met gebruik van bestaande (of aangepaste) accommodatie gepaard gaan. Een toelichting op de begroting is gegeven in de bijlage bij de call.

5. De continuïteit en borging
De Sportimpuls streeft naar structureel aanbod. Dit betekent dat u in uw plan goed moet omschrijven hoe u het aanbod na de Sportimpuls wilt borgen. U laat in de subsidieaanvraag zien dat de betreffende activiteit zelfstandig kan worden voortgezet na beëindiging van de subsidieperiode. Het gaat daarbij om:

- borging van kennis en expertise. U geeft aan hoe u de benodigde expertise in de komende jaren beschikbaar zult houden;
- financiële borging. U geeft aan hoe uw activiteiten na twee jaar kostendekkend kunnen worden voortgezet. U geeft aan de hand van een meerjarig businessplan inzage in de financiële dekking na afloop van de subsidie. In het geval u bij de uitvoering van uw Sportimpuls aanvraag (mogelijk) gebruik zult maken van andere overheidsgelden dan dient u dit aan te geven. Er kan geen sprake zijn van dubbele financiering van de activiteit via lokale en landelijke overheidsgelden;
- Borging van de samenwerking. De samenwerking met de benodigde partners na afloop is vastgelegd.

Bijlage 3 Ronde 1– Gespreksleidraad uitvoerders/ aanvragers Sportimpuls

Verloop project

1. Kunt u **kort** iets vertellen over het verloop van het project? Loopt u tegen bepaalde belemmeringen aan? (NB: Niet sturen op aantallen.)
2. Zijn er in de loop van het project wijzigingen opgetreden in doelen en doelgroepen zoals die aanvankelijk geformuleerd waren in de aanvraagprocedure (NB. Deze doelen vooraf van website ZonMw halen)? Zo ja, waarom? Is hierover met ZonMw contact geweest?
3. Op welke wijze is de doelgroep bereikt/geworven? Is dit een goede methode? Waarom wel/niet? Zijn hier gedurende het traject aanpassingen in gedaan?
4. Houdt u naast de gegevens voor ZonMw nog andere gegevens bij? Heeft u een eigen monitoring of evaluatie? Komt er een procesevaluatie?

Menukaart

5. Kunt u vertellen of er in de loop van het nog contact is geweest met de interventie-eigenaar van de Menukaart Sportimpuls? Hoe is dit contact verlopen? Heeft u daar wat aan gehad?
6. Kunt u vertellen op welke wijze u een lokale vertaalslag heeft gemaakt (aanpassing interventie)? Wat waren **in grote lijnen** de overwegingen om dat te doen?

Samenwerking

7. Hoe vindt de samenwerking tussen partners plaats?
8. Hoe verloopt de samenwerking met partners? Zijn de afspraken vastgelegd en zijn ze voldoende helder (afgebakend)? Wat is de meerwaarde van deze samenwerking? Spelen er verschillende belangen bij de partners en zo ja, hoe wordt hiermee omgegaan?
9. Is er sprake van samenwerking met het lokale bedrijfsleven? Waarom wel/niet?
10. Is er sprake van samenwerking/afstemming met de gemeente over het project? Waarom wel/niet?
11. Is er een buurtsportcoach/combinatiefunctionaris bij het project betrokken? Zo niet, waarom niet? Zo ja, wat doet hij/zij precies? Heeft de buurtsportcoach / combinatiefunctionaris meerwaarde voor uw project?
12. Noem twee succesfactoren en twee verbeterpunten van dit project.
13. Kunt u in **twee zinnen** de tot nu toe bereikte effecten weergeven?

Borging

14. Op welke wijze wordt een duurzame sport- en beweegdeelname van de deelnemers geborgd?
15. Blijft het project na afloop van de subsidieperiode bestaan? Zo ja, in welke vorm/welke onderdelen? Zo nee, waarom niet?
16. Blijft de samenwerking met de partners na de subsidieperiode bestaan? Zo ja, in welke vorm? Zo nee, waarom niet?
17. Hoe wordt ervoor gezorgd dat het project zonder subsidie blijft voortbestaan (financiële borging)?

Tot slot

18. Met terugwerkende kracht: heeft u voldoende ondersteuning gehad bij de uitvoering van dit project?
19. Heeft u behoefte aan ondersteuning bij de borging van dit project? Zo ja, op welke manier?
20. Wat is de meerwaarde van de Sportimpuls in uw ogen?

21. Heeft u nog twee concrete tips aan de landelijke beleidsmakers voor de volgende ronde van de Sportimpuls?

Bijlage 4 Ronde 1– Gespreksleidraad partners Sportimpuls

Verloop project

1. Kunt u **kort** iets vertellen over het verloop van het project? Loopt u tegen bepaalde belemmeringen aan? (NB: Niet sturen op aantallen.)
2. Op welke wijze is de doelgroep bereikt/geworven? Is dit een goede methode? Waarom wel/niet? Zijn hier aanpassingen op gedaan?
3. Bent u tevreden met wat er tot nu toe bereikt is? (Denk aan proces en resultaat)

Samenwerking

4. Hoe vindt de samenwerking met de coördinator/aanvrager en evt. andere partners plaats?
5. Hoe verloopt de samenwerking met partners? Zijn de afspraken vastgelegd en zijn ze voldoende helder (afgebakend)? Wat is de meerwaarde van deze samenwerking?
6. Spelen er verschillende belangen en zo ja, hoe wordt hiermee omgegaan?
7. Is er een buurtsportcoach/combinatiefunctionaris bij het project betrokken? Zo niet, waarom niet. Zo ja, wat doet hij/zij precies? Heeft de buurtsportcoach / combinatiefunctionaris meerwaarde voor uw project?
8. Noem twee succesfactoren en twee verbeterpunten van dit project.
9. Kunt u in **twee zinnen** de tot nu toe bereikte effecten weergeven?
10. Heeft het project opgeleverd wat u er van tevoren van had verwacht? Licht toe….

Borging

11. Op welke wijze wordt een duurzame sport- en beweegdeelname van de deelnemers geborgd?
12. Blijft het project na afloop van de subsidieperiode bestaan? Zo ja, in welke vorm/welke onderdelen? Zo nee, waarom niet?
13. Blijft de samenwerking met de partners na de subsidieperiode bestaan? Zo ja, in welke vorm? Zo nee, waarom niet?
14. Hoe wordt ervoor gezorgd dat het project zonder subsidie blijft voortbestaan?

Tot slot

15. Met terugwerkende kracht: heeft u voldoende ondersteuning gehad bij de uitvoering van dit project?
16. Heeft u behoefte aan ondersteuning bij de borging van dit project? Zo ja, op welke manier?
17. Wat is de meerwaarde van de Sportimpuls in uw ogen?
18. Heeft u nog twee concrete tips aan de landelijke beleidsmakers voor de volgende ronde van de Sportimpuls?

Bijlage 5 Ronde 2- Gespreksleidraad uitvoerders/ aanvragers Sportimpuls

Aanvraagprocedure

1. Hoe heeft u de aanvraagprocedure bij ZonMw ervaren? Doorvragen waarom goed/niet goed.
2. Heeft u ondersteuning gehad bij het opstellen van de aanvraag? Zo ja, door wie en hoe heeft u dat ervaren? [OOSI, interventie eigenaar, prov. sportservice, lokale sportservice, subsidiebureau ingehuurd, NISB v.w.b. KSG]
3. In hoeverre is er contact geweest met de gemeente over de aanvraag? Hoe is dat verlopen/ervaren? Indien geen contact waarom niet?
4. Waarom heeft u dit initiatief (tot aanvragen van een Sportimpuls) als aanbieder genomen? KSG: Heeft u expliciet gekozen voor KSG ten opzichte van de reguliere Sportimpuls of heeft u bij beiden een aanvraag gedaan? Als u expliciet heeft gekozen voor KSG, wat is daar de reden van geweest?
5. Uw project richt zich op de doelgroep……. (uit website ZonMw halen!). Op welke wijze is de doelgroep in kaart gebracht? Buurtscan/KISS/ op andere manier? Is er lokaal een buurtactieplan opgesteld. Hoe heeft u dat ervaren (scan, KISS, plan)? Op welke manier zijn de gegevens gebruikt voor de aanvraag?

Menukaart

6. Hoe heeft u het gebruik van de Menukaart Sportimpuls ervaren? Waarom goed/niet goed? Denk ook aan gebruiksvriendelijkheid, keuzemogelijkheden, voldoende informatie. KSG: voor ronde 2013 van KSG is geen Menukaart geweest, zoals voor de Sportimpuls. Aanvragers moesten aan de drie bouwstenen (verbinding sport- zorg, ouderparticipatie en opvoedondersteuning en sport- en beweegaanbod voldoen). Om dit voor elkaar te krijgen konden ze interventies van de Menukaart KSG met elkaar combineren (ideaal) of stukjes uit interventies halen (minder ideaal, maar ook oke). Bij elke interventie stond een kruisje bij de bouwstenen waaraan ze voldeden. Minimaal twee bouwstenen moesten uit de Menukaart komen, een derde mochten ze zelf invullen (experimentele ruimte) Hoe is dat ervaren?
7. Als u geen verplichting had om te kiezen uit interventies van de Menukaart, was u dan gekomen tot ongeveer eenzelfde soort aanpak?
8. Vindt u (terugkijkend) dat de verplichting om te kiezen uit een interventie van de Menukaart positief heeft bijgedragen aan de kwaliteit van de uitvoering en de effecten?
9. Kunt u iets vertellen over het contact dat u heeft gehad met de interventie-eigenaar van de Menukaart Sportimpuls? Hoe is dit contact verlopen? Heeft u daar wat aan gehad?
10. Kunt u vertellen op welke wijze u een lokale vertaalslag heeft gemaakt (aanpassing interventie)? Wat waren **in grote lijnen** de overwegingen om dat te doen? Voor KSG: Heeft u gebruikgemaakt van de experimentele ruimte (mogelijkheden om zelf zaken in te vullen)? Zo ja, kunt u vertellen op welke wijze en hoe is dat bevallen? Heeft u meerdere interventies met elkaar gecombineerd? Welke en hoe is dat bevallen? Hoe heeft u de interventie verder aangepast en wat waren in grote lijnen de overwegingen om dat te doen?
11. Voor KSG: Zijn er specifieke aanpassingen gedaan wat betreft het sport- en beweegaanbod voor deze doelgroep? Zo ja, welke? Waarom wel/niet?

Verloop project

12. Kunt u **kort** iets vertellen over het verloop van het project? Loopt u tegen bepaalde belemmeringen aan? (NB: Niet sturen op aantallen.)

13. Op welke wijze is de doelgroep bereikt/geworven? Is dit een goede methode? Waarom wel/niet? Zijn hier aanpassingen op gedaan? Voor KSG: op welke wijze is doelgroep bereikt En op welke wijze zijn ouders/opvoeders bereikt?
14. Noot: Vooraf inlezen op website met welke type partners wordt samengewerkt. Vraag als volgt inleiden: ik zie op website dat er binnen uw project wordt samengewerkt tussen zorginstellingen, onderwijs en sportverenigingen (bijv).
    Hoe vindt samenwerking tussen partners plaats? Is er sprake van nieuwe samenwerkingsverbanden? In hoeverre zitten partners geclusterd in bepaalde wijken of stadsdelen van de gemeente? KSG: specifiek vragen naar samenwerking zorg-sport is een van de bouwstenen uit ronde KSG 2013. (naar alle drie bouwstenen dient gevraagd [red: verbinding zorg-sport, ouderparticipatie/opvoedondersteuning en sport- en beweegaanbod] te worden, namelijk hoe dat wordt ervaren en of ze daar tegen moeilijkheden aanlopen (vragen naar de bouwstenen is erg belangrijk)). Hoe heb je de zorg partij gevonden of hoe heb je de sportpartij gevonden (afhankelijk van aanvrager type).
15. Hoe verloopt de samenwerking met partners? Zijn de afspraken vastgelegd en zijn ze voldoende helder (afgebakend)? Wat is de meerwaarde van deze samenwerking?
16. Spelen er verschillende belangen bij de partners en zo ja, hoe wordt hiermee omgegaan?
17. Heeft u gedacht aan samenwerking met het lokale bedrijfsleven? Waarom wel/niet?
18. Is er een buurtsportcoach/combinatiefunctionaris bij het project betrokken? Zo niet, waarom niet. Zo ja, wat doet hij/zij precies? Heeft de buurtsportcoach / combinatiefunctionaris meerwaarde voor uw project?
19. Noem twee succesfactoren en twee verbeterpunten van dit project.
20. Kunt u in **twee zinnen** de tot nu toe bereikte effecten weergeven?
21. Houdt u naast de gegevens voor ZonMw nog andere gegevens bij? Heeft u een eigen monitoring of evaluatie? Komt er een procesevaluatie?

Borging

22. Is bij de aanvraagprocedure al goed nagedacht over op welke wijze een duurzame sport- en beweegdeelname van de deelnemers geborgd gaat worden? In hoeverre is dit ook daadwerkelijk onderdeel van het project? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?
23. Idem voor de borging van het project na afloop van de subsidieperiode? Hoe wordt ervoor gezorgd dat het project zonder subsidie blijft voortbestaan?
24. Denkt u dat de samenwerking tussen de partners ook na de subsidie blijft voortbestaan? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?
25. Zijn er al stappen ondernomen om de financiële borging van het project vorm te geven?

Tot slot

26. Heeft u behoefte aan ondersteuning bij de uitvoering, evaluatie of borging van dit project? Zo ja, op welke manier?
27. Wat is de meerwaarde van de Sportimpuls in uw ogen?
28. Heeft u nog twee concrete tips aan de landelijke beleidsmakers voor de volgende ronde van de Sportimpuls?

Bijlage 6 Ronde 2- Gespreksleidraad partners Sportimpuls

Aanvraagprocedure

1. Wie heeft contact met u gezocht en waarom doet u mee aan dit initiatief?
2. Bent u betrokken geweest bij de aanvraagprocedure? Bij ja: op welke manier/hoe intensief en: hoe heeft u deze ervaren?

Verloop project

3. Kunt u **kort** iets vertellen over het verloop van het project? Loopt u tegen bepaalde belemmeringen aan? (NB: Niet sturen op aantallen.)
4. Op welke wijze is de doelgroep bereikt/geworven? KSG: En de ouders? Is dit een goede methode? Waarom wel/niet? Zijn hier aanpassingen op gedaan?
5. In hoeverre bent u betrokken geweest bij het formuleren van het doel en doelgroepen?
6. Bent u tevreden met wat er tot nu toe bereikt is? (Denk aan proces en resultaat)
   KSG: : concreet vragen naar de drie bouwstenen (Verbinding zorg-sport, ouderparticipatie/opvoedondersteuning en sport- en beweegaanbod): waar vormen zij onderdeel van? Hoe verloopt dat?

Samenwerking

7. Binnen uw project wordt er samengewerkt met ….(inlezen op website ZonMw) Hoe vindt samenwerking met de coördinator/aanvrager en eventueel andere partners plaats? Is er sprake van nieuwe samenwerkingsverbanden? Zitten de partners geconcentreerd in bepaalde delen van de gemeente?
8. Hoe verloopt de samenwerking met partners? Zijn de afspraken vastgelegd en zijn ze voldoende helder (afgebakend)? Wat is de meerwaarde van deze samenwerking?
9. Spelen er verschillende belangen en zo ja, hoe wordt hiermee omgegaan?
10. Is er een buurtsportcoach/combinatiefunctionaris bij het project betrokken? Zo niet, waarom niet. Zo ja, wat doet hij/zij precies? Heeft de buurtsportcoach/ combinatiefunctionaris meerwaarde voor uw project?
11. Noem twee succesfactoren en twee verbeterpunten van dit project.
12. Kunt u in **twee zinnen** de tot nu toe bereikte effecten weergeven?

Borging

13. Op welke wijze wordt een duurzame sport- en beweegdeelname van de deelnemers geborgd?
14. Hoe wordt ervoor gezorgd dat het project zonder subsidie blijft voortbestaan?
15. Denkt u dat de samenwerking tussen de partners ook na de subsidie blijft voortbestaan? Zo ja, hoe? Zo nee, waarom niet?

Tot slot

16. Heeft u behoefte aan ondersteuning bij de uitvoer, evaluatie of borging van dit project? Zo ja, op welke manier?
17. Wat is de meerwaarde van de Sportimpuls in uw ogen?
18. Heeft u nog twee concrete tips aan de landelijke beleidsmakers voor de volgende ronde van de Sportimpuls?

Kennispraktijk
voor sport, onderwijs & gezondheid

Horapark 4
6717 LZ Ede
info@kennispraktijk.nl
www.kennispraktijk.nl

Mulier Instituut
Sociaal-wetenschappelijk sportonderzoek

Postbus 85445
3508 AK Utrecht
030 721 0220
info@mulierinstituut.nl
www.mulierinstituut.nl